

GAZETA GDANSKA

Polski organ przemysłowo-handlowy
— i gospodarczy —

„ECHO GDANSKIE”

Wychodzi codziennie rano z wyjątkiem dni poświadczeniowych.

Dla W. M. Gdańska

Przedpłata: miesięcznie z dodatkiem tygodniowym „Gość z nad Bałtyku” odbierając w ekspedycji 251 guld. przez listowego w dom 2.98 guld. przez posłańca 3.00 guld. **Ogłoszenia:** 12 fen. od wiersza milimetrowego, szerokości 33 m/m. Za reklamy od wiersza m/m szer. 67 m/m na stronie w dziale gospodarczym 60 fen., na 2-giej lub w dalszym tekście 50 fen., na pierwszej stronie 75 fen. **Drobne ogłoszenia:** słowo tytułowe 20 fen., każde dalsze 10 fen. Rękopisów nie zwraca się. — Ekspedycja otwarta bez przerwy od 7—6 popoł. Redaktor przyjmuje od 4—5 po południu. Konta Bankowe: Bank Związku Spółek Zarobkowych w Gdańsku. Poczta: Kto: Nr. 2545 — Danzig — Konto czekowe: P. K. O. 207 133 — Poznań.

Telefon 21494

Dla Polski

Prenumerata: miesięcznie z dodatkiem tygodniowym „Gość z nad Bałtyku” przez listowego w dom 3.11 zł. Kwartalnie przez listowego w dom lub na pocztę 9.33 zł. Pod opaską do Polski miesięcznie 6.00 zł. Do Ameryki i Niemiec 6.00 guld. **Ogłoszenia:** 20 gr. od wiersza milimetrowego, szerokości 33 m/m. Za reklamy od wiersza m/m szer. 67 m/m na stronie przed ogłoszeniami 50 gr., na 2 lub dalszych stronach w tekście 75 gr., na pierwszej stronie 1.— zł. **Drobne ogłoszenia:** słowo tytułowe 20 gr. każde dalsze 10 gr. — Rękopisów nie zwraca się. — W razie przeszkód w zakładzie spowodowanych siłą wyższą, strajków lub t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pism a prenumeratorzy nie mają prawa do odszkodowania.

Pojed. egz. 15 fen. gd.

Administracja i Redakcja: Gdańsk-Danzig, Stadtgraben 6.

W Polsce pojed. egz. 20 gr.

Wielka mowa programowa ministra Zaleskiego.

Warszawa, 16. I. (tel. wł.) Wczoraj w komisji spraw zagranicznych minister Zaleski wygłosił ekspozycję o bieżących zagadnieniach polityki zagranicznej. Rozpoczynając od Litwy stwierdził, że rezolucje Ligi Narodów z 10 grudnia 1927 nałożyły na oba państwa wyraźny obowiązek doprowadzenia rokowań do pomyślnych wyników. Tak rozumie tę rezolucję minister Zaleski, lecz

rząd litewski

pojmuję ją odmiennie, gdyż

stara się odwiec rokowania.

Omawiając znaczenie jedynej umowy z Litwą o małym ruchu granicznym, minister Zaleski zaznacza, że odrzucony przez rząd litewski projekt umów komunikacyjnych przedstawiony będzie ponownie rządowi litewskiemu za pośrednictwem komisji dla spraw komunikacyjnych i tranzytowych.

Podstawą postępowania Polski wobec Litwy jest cierpliwość, wytrwałość i konsekwencja.

Są to metody mało efektywne, lecz jedynie wskazane.

Minister Zaleski spodziewa się zrozumienia ze strony Litwy. Uważa, że rząd litewski walczy nie z Polską, lecz z rozwojem współczesnego życia międzynarodowego i potężnymi siłami moralnymi, wiedzącymi do zbratania obu narodów. Minister Zaleski patrzy w przyszłość pogodnie i spokojnie.

Dalej podkreśla minister Zaleski, że praca nad zbliżeniem Polski i Niemiec idzie powoli i napotyka na trudności.

W tej powolności dopatruje się minister opinii politycznej obu narodów, które pamiętają udział Prus w rozbiorach, ucisk i stanowisko Niemiec po zmartwychwstaniu. W Polsce panuje niechęć do Niemiec,

nie nienawiść.

Niechęć można usunąć za pomocą ugodowych paktów. Polska opinia publiczna przygotowana jest do takiego zwrotu. Inaczej opinia publiczna niemiecka. Każde polskie wystąpienie na terenie międzynarodowym, nawet, gdy bezpośrednio nie dotyczy Niemiec, wywołuje burzę na gruncie niemieckim. W pierwszym rzędzie do tego stanu rzeczy przyczynia się szeroko rozpowszechniona propaganda. Propaganda ta niezgodna jest z duchem i literą paktu Ligi Narodów i przeszkadza w zbliżeniu i ogólnej stabilizacji stosunków Europy. Stwarza przytem opinię publiczną niemieckiej szkodliwą iluzję możliwości pokojowej rewizji granic, która w przeciwnych warunkach może wywołać poważne komplikacje wbrew życzeniu i nadziei twórców tej myśli.

Drugą przyczyną nieukładania stosunków polsko-niemieckich jest

zagadnienie mniejszościowe.

Rad jestem, iż na ostatniej sesji Ligi w Lugano minister Stresemann obiecał za-

początkować rozważanie rady na temat zagadnień mniejszościowych. Mam nadzieję, że obietnicy dotrzyma. Nie ma nic przeciw dalszemu doskonaleniu i rozwojowi istniejącego systemu międzynarodowej ochrony mniejszościowej pod warunkiem rozciągnięcia go na wszystkich członków Ligi.

Następnie pan minister zanalizował sytuację rokowań handlowych z Niemcami. Nie ulega wątpliwości, że

zawarcie traktatu handlowego z Niemcami leży w naszym interesie jak i w interesie Niemiec.

Polska pragnie traktatu tak, by w spo-
żęty uwzględniono interesy ekonomiczne obu stron. Anomalję wojny celnej należy przerwać i złączyć oba narody rzetelnymi paktami wykonywanymi rzetelnie i zgodnie z interesem obu państw.

Przy końcu minister omówił

propozycję sowiecką

w związku z paktem Kelloga i podkreślił, że o ile z tej propozycji dwa zastrzeżenia co do Rumunii i państw bałtyckich zostaną usunięte, Polska podpisze protokół proponowany.

Niemcy gniewają się...

Berlin, 16. I. (Własna służba telefoniczna „Dziennika Bydgoskiego”).

Organ junkrów pruskich „Deutsche Tageszeitung” zaopatruje wtorkową mowę ministra Zaleskiego w sejmowej komisji spraw zagranicznych w podtytuł: „Minister spraw zagranicznych Zaleski kłamie dalej”.

Nacjonalistyczny „Tag”, organ Hugenberg, przywołał nieco w tonie, stwierdzając z radością w wielkim tytule, że Polska „popsuła sobie stosunki ze wszystkimi państwami sąsiednimi”.

Prawicowa „Berliner Börsenzeitung” nazywa ministra Zaleskiego pojętym uczniem francuskiej demagogii, a jego mowę bezczelnym przekłócaniem faktów.

Uгода pomiędzy Watykanem a rządem włoskim.

Rzym, 16. I. (Własna służba telegraficzna „Dziennika Bydgoskiego”).

Nastąpiła ugoda pomiędzy Watykanem a rządem włoskim. Stolica Apostolska otrzymała nieco większe terytorium oraz finansowe odszkodowanie za odstąpienie Włochom państwa kościelnego. Formalny układ zawarty zostanie w najbliższym czasie.

Katolicy całego świata witają z wielką radością dojsię do skutku ugody.

Państwo kościelne lub papieskie (Patrimonium S. ti Pietri) zwało się do 20 września 1870 r. jedynie państwo duchowne, położone we Włoszech środkowych i zostające pod władzą papieża, jako głowy kościoła katolickiego. Liczyło na 753 mil kw. około 3 miliony mieszkańców. Plebiscytem 1870 r. przyłączone do Włoch, stanowi obecnie prowincję włoską Rzym, podzieloną na 5 okręgów.

L.

O duży statek turystyczny dla Polski.

Mądra próba zapoczątkowania ruchu turystycznego po Bałtyku na polskich statkach dała, jak wiadomo, wyniki świetne. Gdy po pierwszych wycieczkach morskich, urządzonych dla dziennikarzy, prasa dała entuzjastyczne feljetony i sprawozdania, rozpoczął się taki run na „Gdynię” i na „Gdańsk”, że Taw. „Żegluga Polskiej”, właściciel tych dwóch niby dalekobieżnych statków, zaledwie mogło zaledwie część zgłoszeń.

Dzięki inicjatywie organizatorów „Żeglugi” wrosnięte w łódź społeczeństwo miało możność przekonać się już fizycznie, że morze polskie nie ogranicza się do Zatoki Gdańskiej, że stoją przed nami otworem szerokie i dalekie drogi. Wizyty polskich okręciaków turystycznych w stolicach Skandynawji i państw bałtyckich (Estonja, Finlandja i Łotwa), stworzyły nową erę stosunków na Bałtyku, dając obcym dowód naoczny, że Polska jest nie tylko pojęciem polityczno-geograficznym, ale istnieje realnie. żyje na morzu i morze to sobą chce zachować.

Próba zatem powiodła się szczęśliwie. Ale bądźmy szczerzy: to była tylko próba, pierwsze kroki, egzamin, sprawności: czy umiemy i czy chcemy wyjść w morze. Okazało się, że możemy i że bardzo tego chcemy. I że za blisko nam

jest na Bałtyku. Puszczenie na Bałtyk dwu okręciaków musiało mieć takie właśnie skutki, zresztą bardzo pożądane pod każdym względem. Należy budować duży okręt turystyczny, któryby pływał na Małtę, do Syrii, do Egiptu, gdy przychodzi listopad i zima.

Srodki na to przedsięwzięcie powinny się znaleźć; zwłaszcza, iż rzecz można skalkulować na niezawodne zyski. Pojadą starsi, powinni pojechać młodszy, którym należy pokazać świat z pokładu polskich okrętów. Jeżeli „Żegluga” nie ma pieniędzy, to niech pożyczą od Min. Przemysłu i Handlu — wszak chodzi tu naprawdę o rozszerzenie granic państwa. Jako naturalny sprzymierzeniec w tej akcji i jako pieniężny udziałowiec powinno do spółki przystąpić Ministerstwo Oświaty, zastrzegając sobie za pewną liczbę ulgowych miejsc dla uczącej się młodzieży. Sejmiki i samorządy też mogłyby się przyczynić do urzeczywistnienia wielkiego dzieła.

„Gdynia” i „Gdańsk”, przemile statki, ale male, ciasne trochę, obsługiwać będą wybrzeże w sezonie kąpielowym. Mogą też podtrzymywać dotychczasowe podróże do czasu, aż się urzeczywistni marzenie dyrektora „Żeglugi”, p. Rummla, pomysłu utrwalenia szlaku Gdynia—Konstantynopol—Konstancja.

Komisja reparacyjna mianowała rzeczoznawców.

Paryż, 15. I. (Tel. wł.) Dziś komisja reparacyjna mianowała członków komitetu rzeczoznawców. Delegatami Belgji zostali Francqui i Gutt; Francji Moreau i Parmantier, Anglii Josiah Stamp i lord Revelstoke, Włoch Pirelli i Su-vich, Japonji Kengo Mori i Tekashi.

Pozatem komisja przyjęła do wiadomości nominację rzeczoznawców niemieckich oraz postanowiła mianować rzeczoznawców amerykańskich na najbliższym swem posiedzeniu.

Przymusowe lądowanie aeroplanu.

Z Brodnicy donoszą: Na 4 klm. od Brodnicy w okolicy Tirolu wylądował aeroplan lecący z Warszawy do Gdańska. Lotnicy byli zmuszeni do lądowania wadliwym funkcjonowaniem motoru. Piloci wyszli cało, samolot został uszkodzony.

Wielka obława policyjna w Berlinie.

Berlin, 16. I. (Telefoniem od własnego korespondenta). W okolicy dworca śląskiego, gdzie ukrywają się od lat męty berlińskie, urządziła wczoraj wieczorem policja olbrzymią obławę. Użyto w tym celu około tysiąca urzędników umundurowanych i kryminalnych. W ciągu 2 godzin przytrzymało około 3 tysięcy osób, które nie umiały się dostatecznie wylegitymować.

B.

Wielka fabryka lódzka poszła z dymem.

Warszawa, 16. I. (tel. wł.) W ub. niedzielę olbrzymi pożar strawił wczoraj gmach przy ul. Piotrkowskiej 220, w którym mieści się przedziałnia oraz fabryka gumowych wyrobów. W akcji ratunkowej czynnych było 5 oddziałów straży pożarnej. Straty wynoszą z górą 200 tys. złotych.

Po nowe rynki zbytu zagranicą.

Warszawa, 16. I. (tel. wł.) W kołach handlowych i przemysłowych powstał projekt urządzenia wycieczki do Egiptu, Syrii, Grecji i Palestyny celem pozyskania nowych rynków zbytu na towary polskie.

Wycieczka ma trwać 4 tygodnie i ma być urządzona w marcu lub kwietniu roku bież.

Głód wśród eskimosów.

Na Labradorze wschodnim z powodu nieudanego połowu ryb, panuje głód wśród tamtejszych eskimosów. Ogółem głoduje dwa tysiące eskimosów. Rząd kanadyjski wysłał na miejsce ekspedycję z zapasami żywności, soli i środków leczniczych.

Walka z przesadami we Włoszech.

(Kap) Za zgodą Watykanu utworzył się w Rzymie komitet, który wziął sobie za obowiązek uświadamianie rodzin chrześcijańskich o konieczności usunięcia z domów wszelkiego rodzaju przedmiotów i znaków, mających, jak to się mówi, chronić przed nieszczęściami i niepowodzeniem. Wszystkie te pozostałości z czasów pogańskich świadczą, że i w środowisku ludzi wierzących często nie są obce różne przesady i zabobony.

Konieczność rozszerzenia paktu Kelloga.

Paryż, 16. 1. (Własna służba telegraficzna „Gazety Gdańskiej”).

W senacie francuskim wygłosił minister spraw zagranicznych Briand wielką mowę polityczną, w której podkreślił znaczenie paktu Kelloga i tłumaczył

powody umowy morskiej z Ameryką. Jednocześnie poparł Briand propozycję Polski wobec Sowietów, żeby pakt Kelloga rozszerzyć na wszystkie państwa sąsiadujące z Rosją. W.

Rozłam wśród komunistów niemieckich.

Berlin, 16. 1. Telefonem od własnego korespondenta).

Wśród komunistów niemieckich wzrasta opozycja przeciw Moskwie. Na ośmiu posłów komunistycznych w sejmie

niemieckim siedmiu jest w opozycji do moskiewskiej międzynarodówki.

Podobny rozłam panuje wśród komunistów saskich. B.

Wpływy Sowietów w Afganistanie podważone.

Londyn. (AW) Zdaje się nie ulegać wątpliwości, iż abdykacja króla Amanullaha oznacza niemal pełne zwycięstwo powstańców. Ruch cywilizacyjny, rozpoczęty przez Amanullaha utknął na martwym punkcie. Nowy król (starszy brat Amanullaha) jest dotychczas odosobniony i nie posiada w chwili obecnej głosu decydującego, tembardziej, że przewódca powstańców Bacz - Sakao w swych proklamacjach podkreślał, że on właśnie obejmie rządy i zwoła zgromadzenie narodowe, które prawdopodobnie tak jak ongiś Amanullaha, obierze go królem. Przez powstanie w dużym

stopniu podważone zostały na terenie Afganistanu wpływy Sowietów, z którymi Amanullah pozostawał w sojuszu.

Kabul. (AW) Amanullah przed zrzeczeniem się tronu nakazał udzielenie pomocy doraźnej i ulg dla ludności wiejskiej, która ucierpiała w związku z atakami powstańców na Kabul. Na wieść o abdykacji wiele plemion przysłało swoich przedstawicieli, którzy prosili króla, aby nie abdykował. Amanullah odleciał samolotem do Khandaharu, gdzie cieszy się ogromną popularnością wśród ludności miejscowej.

Obrady nad zmianą Konstytucji polskiej.

Warszawa, 16. I. (tel. wł.) Wczoraj po południu odbyło się pierwsze po świętach posiedzenie Sejmu, mające specjalną doniosłość, ponieważ Sejm przystąpił do zagadnienia rewizji konstytucji, do czego ma uprawnienie.

Na wstępie marszałek Daszyński zawiadomił o zmianach na stanowisku ministra sprawiedliwości i złożeniu mandatu przez komunistycznego posła Sochackiego.

W pierwszym czytaniu odesłano do Komisji kilka projektów ustaw, m. in. upoważnienie ministra skarbu do wypuszczenia nowej wewnętrznej pożyczki państwowej.

Przystąpiono do sprawozdania komisji konstytucyjnej, do wniosku B. B. i do sprawozdania komisji regulacyjnej. Obie te sprawy załatwiono łącznie. Pierwszą referował poseł Jan Piłsudski (B. B.) podając

1) na podstawie artykułu 125 ust. 3 ustawy konstytucyjnej z 17 marca 1921 Sejm przystąpił do rewizji konstytucji.

2) rewizji dokonywa się na podstawie wniosków, żądających zmiany poszczególnych przepisów ustawy, zgłoszonych przez rząd lub posłów.

3) wnioski w trybie przeprowadzenia zmian w ustępie drugim art. 125 ustawy konstytucyjnej. (Wniosek o zmianę konstytucji musi być poparty przez 1/4 ustawowej liczby posłów, tj. 111, przyczem wniosek zapowiedziany być musi na 15 dni z góry).

Posel Komarnicki (Klub Narodowy) domaga się zmniejszenia trudności przy rewizji konstytucji i usunięcia przepisu, że wnioski muszą być podpisane przez 111 posłów i dwa tygodnie naprzód zgłoszone.

Wywiązała się potem żywa dyskusja polityczna.

Posel Lieberman (P.P.S.) wygłosił ostry przemówienie w obronie praw obywatela i parlamentu. Otwiera się droga do dyktatury jednostki lub oligarchii (panowanie tłumy). Król jugosłowiański Aleksander, jak zwyciężca mamy. Przy rewizji konstytucji stoimy za rozszerzeniem praw obywatela i parlamentu. Pokolenia walczyły o wolność Polski. Polska dziś jest wolna, Polacy w niej wolni być muszą.

Posel Dąbski (Str. Chłopskie) imieniem klubu przeciwstawia się wszczynaniu postępowania rewizyjnego.

Posel Winlarski stwierdza rozbieżność w B. B. Koła rządowe pragną pozostać przy władzy i mieć rękę swobodną, a konstytucja swobodę tę krępuje. Stronnictwo Narodowe złoży własny projekt zmiany konstytucji, o ile większość uchwali, że przepis o 111 głosach i dwóch tygodniach zgłoszenia wniosku zostanie usunięty.

Dyskusja została odroczone.

Po załatwieniu drobnych spraw przyjęto wniosek ukraiński w sprawie zajęć w Batiatyczach. Wyjaśniał wiceminister spraw wewnętrznych Jaroszyński podłoże i przebieg zajęć. Jest 6 ciał zabitych i 9 ciał rannych (z tych jeden umarł). Poza śledztwem władz administracyjnych bada sprawę prokuratorja i sąd. Dopiero sąd rozstrzygnie kto zwinął: policja czy agitatorzy polityczni.

Wobec wyjaśnienia Izba wniosła o

Marszałek Piłsudski nie pozwoli obrażać armji!

Warszawa, 16. 1. (tel. wł.) Sensacją dnia było wczoraj stanowisko rządu wobec obrad komisji budżetowej nad budżetem ministerstwa spraw wojskowych. Nie przyszedł na posiedzenie minister spraw wojskowych (tłumaczyć to można stanem zdrowia), lecz też nie przysłał nikogo w swem zastępstwie. Nieznany w dziejach parlamentarnych fakt usuwania się rządu od pracy parlamentu wywołał wśród niektórych posłów oburzenie.

Wyjaśniał sprawę poseł Kościelkowski (B. B.) — „Pan Marszałek Piłsudski polecił udzielić mi wszelkich wyjaśnień i oświadczył przy tem że nie będzie na posiedzeniu komisji i nie przysłał przedstawiciela, gdyż obawia się, iż mogłyby zajść incydenty obraźliwego ustosunkowania się do armji, a on nie chciałby pogarszać konfliktu przez zareagowanie na to, jakby wymagał jego honoru oficera”.

Wywiązała się żywa dyskusja, w której szczególnie ostro występował przedstawiciel lewicy, posełowie Czapinski

przerwanie dyskusji i odesłanie wniosku do komisji administracyjnej.

W głosowaniu imiennem 151 głosami lewicy przeciw 129 uchwalono nagłość wniosku P. P. S. w sprawie nowelizacji ustawy o reformie rolnej w kierunku znacznego zradycalizowania ustawy. Główne zasady tej nowelizacji brzmią: zakaz parcelacji prywatnej i wolna sprzedaż ziemi. Wniosek odesłano do komisji reform rolnych.

Uchwalono także nagłość wniosku o przedłużenie rejestracji inwalidzkiej do końca 1930 roku.

Następne posiedzenie we wtorek dnia 22 bm. o 4-tej po poł.

Kronika telegraficzna

Warszawa, 15. 1. (tel. wł.) Dyrektor naczelny Banku Gospodarstwa Krajowego Korwin - Szymanowski udaje się do Londynu jako stały łącznik między bankami zagranicznymi a Bankiem Gospodarstwa Krajowego.

Warszawa, 15. I. (tel. wł.) Przewodniczący delegacji niemieckiej Hermos pozostanie około 7 do 10 dni w Berlinie.

Warszawa, 16. 1. tel. wł. W Zagłębiu Dąbrowskim wykryto wielką organizację komunistyczną. Wśród przeszło 100 aresztowanych znajduje się kilkunastu na zoldzie bolszewickim, trzech zaś podejrzenia się o szpiegostwo.

Rzym, 16. 1. tel. wł. Dekret o rozwiązaniu parlamentu włoskiego będzie tematem obrad rady ministrów i możliwe, że w poniedziałek zostanie podpisany przez króla. W poszczególnych korporacjach czyni się przygotowania do ustalenia list kandydatów przyszłego parlamentu. Lista około tysiąca kandydatów przedstawiona zostanie wielkiej radzie fascystowskiej.

Paryż, 16. 1. tel. wł. W zdrowiu marszałka Focha nie zaszła żadna zmiana. Marszałka odwiedził m. in. gen. Weygand.

Warszawa, 16. 1. tel. wł. Poseł polski w Moskwie, min. Patek, odbył naradę z min. Kwiatkowskim, następnie przyjęty został przez premiera Bartla oraz na Zamku przez prez. Mościckiego. Narady dotyczyły stosunków polsko-sowieckich z szczególnem uwzględnieniem spraw gospodarczych. Nie doprowadziły one jeszcze do wyczerpania kwestji. W związku z tem poseł Patek odłożył swój wyjazd do soboty, 19 bm.

Katastrofalne skutki wichury i śnieżycy.

Warszawa, 16. 1. (tel. wł.) Skutki onegdajszej wichury połączonej ze śnieżycą dają się i dziś jeszcze dotkliwie we znaki. Wskutek przerwania przewodów telegraficznych i telefonicznych połączenia nie mogą posuwać się z normalną szybkością i przybywają do miast z o-

Pakt Kelloga ratyfikowany w Stanach Zjednoczonych.

Londyn, 16. 1. (Własna służba telegraficzna „Gazety Gdańskiej”).

Z Waszyngtonu donoszą, że senat Stanów Zjednoczonych ratyfikował pakt Kelloga. Przed ratyfikacją uchwalił senat 2 150 000 dolarów na zmodernizowanie trzech pancerników i dwóch łodzi podwodnych.

3 miliony bezrobotnych w Niemczech.

Berlin, 16. 1. (Telefonem od własnego korespondenta). Komunistyczna „Rote Fahne” podaje alarmujące wiadomości dotyczące wzrostu bezrobocia w Niemczech. Liczba bezrobotnych przewyższa 3 miliony osób, jest więc większa niż w rekordowym roku 1926. Z tych 3 milionów nie otrzymuje żadnego wsparcia 700 tys. osób. „Rote Fahne” pyta, czy owe 700 tysięcy mają iść żebrać. B.

Nowe ostmarkenculagi.

Berlin, 16. 1. (Telefonem od własnego korespondenta). Główna komisja sejmiku pruskiego uchwaliła 15 milionów marek na fundusz pograniczny, a więc znowu pieniądze na cele antypolskie. B.

Tęskno im za Wilusiem...

Berlin, 16. 1. (Telefonem od własnego korespondenta). Nacjonalistyczny Zw. byłych oficerów pod nazwą „N. D. O.” tworzy z okazji 70 urodzin ekskajera w dniu 27 stycznia specjalny fundusz „Kaiserdank” o celach filantropijnych. Na 27 stycznia szykują wierni b. cesarzowi monarchiści całe mnóstwo obchodów i bankietów. B.

Niemcy budują nowy olbrzymi statek napowietrzny.

Berlin, 16. 1. (Telefonem od własnego korespondenta). Niemcy budują nowy Super - Zeppelin o większych wymiarach oraz motorach o podwójnej sile w stosunku do sterowca „Hrabia Zeppelin”. Nowy statek napowietrzny otrzyma kolejny numer L. Z 128” i będzie zbudowany również we Friedrichshafen.

25 000 osób chorych na grype w Poznaniu.

Epidemia grypy w Poznaniu przybrała zastraszające rozmiary, co dziejący człowiek jest chory. Dnia 9 bm. stan chorych w mieście wynosił 25 tys. osób.

gromnem opóźnieniem. Władze kolejowe jak i pocztowe przystąpiły energicznie do naprawy przewodów.

Z Łodzi donoszą, że przerwana tam została komunikacja międzymiastowa, a w samym mieście 4 tysiące telefonów jest nieczynnych. W pobliżu stacji Rogów szalała tak silna wichura, że spowodowała wywrócenie słupów telegraficznych oraz uszkodzenie torów i stacji. Na linii obwodowej Widzew - Łódź kaliska wywróconych zostało przeszło 80 słupów.

W radomskiej dyrekcji kolejowej władze zmuszone były wysłać specjalne pług, ażeby utrzymać ruch kolejowy.

W dyrekcji wileńskiej silna zamieć śnieżna spowodowała długotrwałą przerwę w komunikacji kolejowej telegraficznej i telefonicznej.

Na ziemi krakowskiej utrudniony jest ruch na szosach i kolejach.

Na Kresach Wschodnich wiele pociągów ugrzęzło w śniegu.

Lwów, 15. 1. (AW) W związku z ustaniem śnieżycy sytuacja w lwowskiej dyrekcji kolejowej znacznie się poprawiła. Zatory zostały częściowo usunięte. Pociągi pospieszne przychodzą do Lwowa z niewielkim opóźnieniem, jedynie pociąg osobowy z Warszawy, który powinien był dziś rano przybyć do Lwowa dotychczas nie nadszedł. Przybycia jego oczekują wieczorem. Pociąg ten w Rawie Ruskiej został zatrzymany z powodu zatorów na torze a podróżni musieli przesiąść się do wagonów idących na Jarosław a stamtąd do Lwowa.

Jan Lamarck

jeden z twórców darwinizmu.
(1744—1829).

(z) W bieżącym roku upływa 100 lat od śmierci Jana Chrzciciela Lamarcka, twórcy **teorii ewolucyjnej**, twierdzącej, że **organizmy zwierzęce i roślinne przystosowują się do otoczenia, do nowych warunków bytu, zmieniając przrtem, zależnie od warunków, swoją strukturę (budowę), a zmiany te przechodzą na 7-13te pokolenia.**

Teoria Lamarcka, zrewidowana i pogłębiona przez nowych badaczy, t. zw. **neolamarckizm**, uważa **dziedziczenie cech nabytych za ważny czynnik w ewolucji (rozwoju) zwierząt i roślin**. W przeciwieństwie do neolamarckizmu **neo-darwinizm**, zwany inaczej **weissmanizmem**, odrzuca dziedziczenie cech nabytych, uważając za główny czynnik ewolucji zwierząt i roślin **dobór naturalny**.

Jak wiadomo, nauka ta jest sprzeczną z nauką kościoła katolickiego. Z ważniejszych prac Lamarcka nowe zagadnienia poruszają i nowy kierunek pracom naukowym nadają: **„Histoire des animaux sans vertébrés”** (podział zwierząt na typy) oraz **„Philosophie zoologique”** — w którym wyłożone są wszystkie najoryginalniejsze pomysły Lamarka.

★

Album dzieł sztuki polskiej od XIV do XVI wieku.

W najbliższym czasie ukaże się **album reprodukcji dzieł malarstwa polskiego wieku XIV-go do XVI-go**, znajdujących się w zbiorach Muzeum Narodowego w Krakowie, a w znacznej części **niewystawionych** z powodu braku miejsca. Album obejmuje 77 reprodukcji autotypijnych (klisze na maszynie drukarskiej) i wydzie nakładem Krakowskiego Muzeum Narodowego.

Archiwalia po ks. Poniatowskim.

Biblioteka Zakładu Narodowego im. Ossolińskich otrzymała hojny dar od hr. Adama Głazewskiego w postaci **archiwaliów po księciu Józefie Poniatowskim**. Jest to 10 woluminów inwentarzy i kopjarjusze listów dotyczących spadku **po Stanisławie Auguste Poniatowskim i po księciu Józefie**. Specjalną doniosłość mają spisy obrazów i dzieł sztuki. Zbiór ten pochodzi od generała Dominika Paszkowskiego, niegdyś pełnomocnika siostry i spadkobierczyni księcia Józefa, Marji Teresy Tyszkiewiczowej.

„Dawid w walce z niedźwiedziami”.

(z) Sto lat temu zaginiony obraz „Dawid w walce z niedźwiedziami” odnaleziono przypadkowo w Berlinie. Obraz ten jest dziełem sławnego w całym świecie niemieckiego malarza **Piotra Pawła Rubensa**

Bolesław Koreywo.

23)

Zezowate sumienie.

Powieść współczesna.

(Ciąg dalszy)

— A więc w drogę... oby nam się jak najlepiej powiodło.

Otworzył drzwi i cofnął się z ukłonem, puszczając Helę naprzód.

Przypuszczenia Flauma w stosunku do Basi były wręcz nieuzasadnione.

Natychmiast po rozmówieniu się z Krechowickim i zapakowaniu rzeczy Heli Basia, nawet zapomniawszy pojeździ doktora, przy pomocy pokojowej zniosła walizy do auta i udała się do kawiarni Ciechanowskiego.

Przybyła na wyznaczone miejsce pięć minut po odejściu stamtąd Flauma. Pozostawiwszy rzeczy Heli w aucie, Basia zadowolona z pomyślnego załatwienia swej misji z miną triumfującą wkroczyła do kawiarni.

Niebawem jednak zmienił się wyraz jej twarzy, gdy spostrzegła przy stole gdzie przed godziną siedziała z Flaumem, jakichś trzech nieznajomych panów.

Stała bezradna i z niepokojem rozglądała się na wszystkie strony, szukając wzrokiem współnika sensacyjnej historyjki, w której wzięła tak czynny udział.

Ze sportu bydgoskiego.

Grupa członków Klubu Wioślarskiego „Brda”.

Absolwenci kursu wychowania fizycznego w Bydgoszczy.

(1577—1640), który namalował go w r. 1612 dla króla hiszpańskiego. Prawdziwość obrazu i autora stwierdzili wybitni znawcy berlińscy.

Zbiorowe wydanie dzieł Rittnera.

Zmarły przedwcześnie świetny autor sceniczny, Tadeusz Rittner, pozostawił bogatą literacką spuściznę. Nie wszystkie jednak

utwory znane są teatralnej publiczności. Z tych powodów wydawnictwo F. Hoesicka podjęło wydanie zbiorowe dzieł wspomnianego autora. Ukażą się w tym wydaniu sztuki znane: **„Głupi Jakób”, „Wilki w noc”, „W małym domku”,** a także mniej znane: **„Wrogowie bogaczy”, „Czerwony bukiet”, „Jedna chwila”, „Róża”, „Sąsiadka”, „Odwiedziny o zmroku”.** W skład tomu no-

weł wejdą: **„Potwór”, „Żelazna kurtyna”, „Przebudzenie”, „Przygody panny Stasi”, „W obcym mieście”.**

Złota księga przemysłu francuskiego.

We Francji drukują największą książkę na świecie. Olbrzymi tom, zatytułowany: **„Złota księga przemysłu francuskiego”** składać się będzie z 300 stron, formatu 3×4 m. Na specjalnych stalugach będą ją obwozili po wszystkich miastach Francji. Karty odwracane będą za pomocą specjalnego przyrządu mechanicznego i oświetlane reflektorami.

„Wielka literatura powszechna”.

Historję literatury powszechnej w formie zbiorowego wydania przygotowuje znana spółka wydawnicza „Trzaska, Ewert i Michalski”. Całość drukowana będzie na 2000 stron z 900 ilustracjami w tekście i dodatkami ilustracyjnymi. Zamierzenie to godne jest największego uznania, brakło nam bowiem dotąd nowoczesnej „Wielkiej literatury powszechnej”.

† Paweł Esteve.

W Paryżu zmarł w 60 roku życia znany profesor i historyk literatury francuskiej Paul Esteve. Był on autorem studjów o **Byronie**, **Pawle Hervieu**, **Emilu Verhaerenie** i innych.

Wykopaliska w Egipcie.

W Armant koło Kairu, odkryto resztki budynku, pochodzącego z 7500 roku przed narodzeniem Chrystusa. Budynek ten był świątynią, poświęconą kultowi świętego byka. Wykopaliska te dowodzą, że kult byka trwał w Armancie szereg stuleci i że do jego czcicieli należał Aleksander Wielki oraz dwóch cesarzy rzymskich.

Twórczość Ferdynanda Goetla.

Najnowszą powieścią jednego z najwybitniejszych współczesnych pisarzy polskich, Ferdynanda Goetla, jest **„Serce lodów”** — powieść na tle życia islandzkiego.

★ ★ ★

Ferdynand Goetel w krótkim stosunkowo czasie wybił się na czoło pisarzy polskich opowiadaniem z dalekich rubieży Rosji: **„Kos na Pamirze”, „Patnik Karapeta”, „Kar-Chat”,** powieścią **„Ludzkosć”,** „Z dnia na dzień”. W ostatnim czasie napisał dramat **„Samuel Zborowski”,** za który sąd konkursowy krakowski przyznał mu drugą nagrodę. (Zrzekł się jej jednakże wskutek znanego skandalu).

★ ★ ★

Powieść Ferdynanda Goetla „Z dnia na dzień” ukazała się w przekładzie rosyjskim Marji Tropowskiej, nakładem Wydawnictwa Państwowego.

Zaintrygowany Baryłka zamierzał zadać jej pytanie, celem odebrania bodaj lakonicznego wyjaśnienia powodu objawiającego się w rozmowie telefonicznej zdenerwowania Basi, lecz ta zawiesiła już słuchawkę.

Nie pozostawało mu więc nic innego jak natychmiast pospieszyć do kawiarni.

Był zdumiony, gdy wysiadłszy z drożki, ujrzał Basię oczekującą go przy wejściu kawiarnianem.

— Cóż to, czekasz mnie na ulicy? Dlaczego nie w kawiarni? — zapytał zaintrygowany.

— Ponieważ musimy spieszyć... auto czeka! — odparła Basia z niezwykłą powagą.

— Auto czeka?... Ho, ho! A dokąd mamy jechać, do Puszczykowa, co? — zaśmiał się pogodnie, wcale nie biorąc na serio poważnej minki Basi.

— Jedziemy do ciebie, aby zostawić tam walizy... — rzuciła mu w odpowiedzi Basia.

— Do mnie? walizy?... Kobieto, chyba w ciągu godziny piłaś szampana? Mówisz jak nieprzytomna!...

— Jestem zupełnie przytomna i trzeźwa, lecz przedenerwowana i zaniepokojona o Helę... szczegóły opowiem ci po drodze. — odparła, ciągnąc Baryłkę za rękaw w kierunku cierpliwie oczekującego samochodu.

Po tem oświadczeniu zajęli miejsca w aucie, które niezwłocznie ruszyło pod adresem wskazanym przez Baryłkę.

Basia, zupełnie zdezorientowana ostatnimi wydarzeniami, opowiedziała

Baryłce całą rozmowę z Flaumem i z doktorem Krechowickim oraz poinformowała przyjaciela o niespodzianym zniknięciu Flauma z kawiarni.

— Bądź teraz mądry, bo ja nie wiem, już co mam robić z rzeczami Heli i wogóle cała ta sprawa zaczyna mi się grubo nie podobać... — zawołała Basia, kończąc swe opowiadanie.

Baryłka, który ze zdumieniem słuchał wynurzeń Basi, nacisnął raptownie gumową gruszkę wewnętrznej trąbki sygnałowej. Gdy szofer zbliżył swe ucho do słuchawki samochodowej, Baryłka rzucił mu rozkaz zmiany kierunku jazdy, podając adres Kubickiego.

— Co zamierzasz uczynić? — zapytała stropiona Basia: a jeśli to wszystko, co mówił o Kubickim Flaum, jest prawdą i jeśli istotnie zajęcie się losem Heli przez Flauma może ochronić ją przed niebezpieczeństwem?...

— Moja Basiu, pozwól, że będę czynił obecnie tak, jak uważam za słuszne. Nie przeceniam uczciwości Kubickiego, lecz jestem przeświadczony, że w każdym razie z jego strony mniejsze niebezpieczeństwo grozi pannie Ostaszkowej, niż ze strony tego wypomowanego łotra... Oby tylko nie było za późno...

W tej chwili samochód stanął obok hotelu, w którym mieszkał Kubicki.

— Proszę wziąć walizy i wnieść je do hotelu — rzekł Baryłka, zwracając się do szofera.

Oboje z Basią oraz szoferem obciążonym walizami, pospieżyli do pokoju, zajmowanego przez Kubickiego.

(Ciąg dalszy nastąpi).

Szlachetny czyn obywatela polskiego.

(Kap) Księża proboszczowie parafii Mazew, Topola i Witonia, pow. łączyckiego, uznali za potrzebne stworzenie na krańcach swych parafii nowej placówki dla duchowego dobra swych wiernych. Obywatel ziemski p. Wieszczycki, z własnej woli i inicjatywy zaofiarował w swym majątku, Daszynie, grunt pod kościół, oraz sumę 40.000 zł. na budowę świątyni.

W dniu 10. bm. przybył do Daszyna J. E. Ks. Biskup Dr. Tymieniecki i

wspólnie z zainteresowanymi proboszczami, oraz dziekanem łączyckim, ks. pra. Jaskólskim, ustalił granice nowej parafii i przyrzekł wkrótce wyznaczyć kapłana, który przystąpi do budowy kościoła. Najdostojniejszy Pasterz w serdecznych słowach podziękował dobroczyńcy za złożone na rzecz Kościoła ofiary, a wszystkim proboszczom za troskę około duchowego dobra powierzonych im pieczy ludu.

Z Polski.

Koniokrad skazany na śmierć.

Warszawa, 16. 1. (Tel. wł.) W sądzie okr. w Wilnie zapadł wczoraj wyrok w trwającym od 10 dni głośnym procesie rozbójniczej bandy koniokradów „Rysia”. Przywódców, Antoniego Rysia, lat 60 i Piotra Szalkiewicza, lat 30 skazano na karę śmierci przez powieszenie. Z pozostałej liczby 27 oskarżonych 2 skazano na 15 lat ciężkiego więzienia, innych na lat 10 i mniejsze kary, kilku uniewinniono.

2630 bezrobotnych w Bydgoszczy.

Według danych Państwowego Urzędu Pośrednictwa Pracy w Bydgoszczy liczba bezrobotnych na terenie tegoż urzędu wynosi 3500 osób. W samej Bydgoszczy bezrobotnych jest około 2600 osób, z czego uprawnionych jest do pobierania zasiłków 700 osób.

Pożar straganów w Zamościu.

W Zamościu na przedmieściu Nowa Osada wybuchł pożar, który zniszczył doszczętnie 16 straganów miejskich wraz ze znajdującymi się w nich towarami. Straty wynoszą przeszło 30 000 zł. Pożar powstał wskutek przewrócenia się lampy, pozostawionej przez jednego z właścicieli straganu.

Wielki pożar pod Łodzią.

We wsi Siom pod Łodzią wybuchł pożar wskutek nieostrożnego obchodzenia się z ogniem w jednej z zagrod włościańskich. Pastwą płomieni padły trzy wielkie gospodarstwa, a dwie osoby odniosły ciężkie rany podczas gaszenia pożaru.

Gdzie jest więcej łajdactw, w Polsce czy w Niemczech?

Obsługiwana przez wrogi nam „Heimatsdienst” prasa niemiecka podaje niedawno przerażające na pozór cyfry przestępstw w Polsce, dowodząc, że **co dziesiąty mieszkaniec Polski był karany policyjnie lub zapoznał się z kryminałem**...

Dla porównania przytaczamy tutaj cyfry z osławionego „państwa bojaźni Bożej”. Według urzędowej statystyki niemieckiej w Niemczech **69 000 osób młodocianych w wieku 14—18 lat skazano za różne zbrodnie i przestępstwa**, z tego 40 000 przypada na kradzieże. W jednym roku 2 159 młodzieńców i 681 dziewcząt popełniło samobójstwo! Tak wygląda wśród najmłodszych, a jak dopiero wyglądać musi wśród starszych? Nie mają się więc Niemcy czem chlubić!

Z Pomorza.

Tczew.

Niedozwolona sprzedaż alkoholu. Przy ul. Ogrodowej w składzie kolonialnym p. M. zauważył dwóch urzędników Kontroli Skarbowej, że sprzedają się tam wódkę na kieliszki. Wódkę skonfiskowano i spisano odpowiedni protokół.

Rozbicie wystawy w sklepie mleczarskim. W ub. środę przy ul. Podgórznej 23, w mleczarni p. Stangenberga wybito szybę w oknie wystawowym. Powodem rozbicia szyby, jak się okazuje, była nieostrożność przechodnia.

Odczyt podróżnika i publicysty. Pan Leszek Józef Gustowski wygłosił dnia 10 bm. w czwartek o godz. 8 wiecz. w sali starostwa zajmując odczyt urozmaicony wyświetlaniem zdjęć dokonanych podczas podróży z pob. tu w Algierze. Wstęp na pokrycie kosztów 50 groszy.

Nieszczyśliwy upadek. W ub. środę robotnik 22-letni Feliks Rosenberg, zamieszkały przy ul. Wąskiej 27, spadł podczas czyszczenia dachu na dworcu tut. na bruk, ponosząc bardzo

poważne, bolesne uszkodzenia ciała. Nieszczyśliwego odstawiono do szpitala.

Doroczny bal kupców. W niedzielę dnia 27 bm. urządził Tow. Kupców Samodzielnych swój doroczny bal, w salach Domu Miejskiego. Wstęp tylko za zaproszeniami.

Uchylenie się od rozporządzeń policyjnych. Trzynastu właścicieli domów, którzy nie zastosowali się do rozporządzenia policyjnego o usuwaniu śniegu i lodu z chodników przed domami swoimi, zapisano do kary.

Grypa. Grypa, która w Tczewie i powiecie rozpanoszyła się, niepokojąc bardzo wielu mieszkańców miasta naszego, nie jest zbyt złośliwa i ma przebieg naogół niezbyt ostry. Wypadków śmiertelnych dotychczas nie zanotowano.

Włóczęgostwo. W tych dniach w poczekalni 4-ej klasy na dworcu tut. przytrzymano 2 osobników za włóczęgostwo.

Awantura. Przy ulicy Hallera 12 zaważała bójka pomiędzy synem właściciela domu p. Al. S. a lokatorem tegoż domu p. K. Powodem zajścia było podobno kopnięcie psa przez p. S.

Kradzieże. Przechwycono pewnego osobnika w mieszkaniu przy ul. Podmurnej, na kradzieży 100 guldenów gdańskich. W ub. czwartek przytrzymała policja kobietę z Łęgu, poszukiwaną od dawna przez policję.

Z rynku. Na targu żądano i płacono nast. ceny za funt: masło 3,00—3,20, jaja 3,80—4,00, wieprzowina 1,50, wołowina 1,10—1,30, cielęcina 1,10, skowrona 1,30, smalec 2,40, łój 1,20, gęsi 10—12 zł, kury 3,00, kaczki 7,00—9,00.

„Warta-Klucz” jest nowozałożonym towarzystwem stróżów nocnych, którzy za specjalną opłatą strzegą domów i wogóle mienia obywateli miasta naszego. Kierownikiem nowozałożonej instytucji jest p. Perłowski. Biuro mieści się przy ul. Hallera 11.

Konkurs na stanowisko kancelisty inspektora szkolnego w Tczewie, według uposażenia płacy urzędniczej, grupy XII. Kandydaci, posiadający odpowiednie kwalifikacje na urzędników III. kategorii, mogą przedłożyć swoje dowody osobiste do dnia 25 bm. u inspektora szkolnego w Tczewie.

„Betleem Polskie”. W ub. czwartek o godz. 8 wiecz. w dużej sali Domu Miejskiego odegrana została jasełka znakomitego poety polskiego, Lucjana Rydla p. t. „Betleem Polskie” przez zespół amatorów koła kolejarzy ze Starogardu. Wykonanie było bardzo staranne, reżyserja bez zarzutu, dekoracje bardzo ładne, widownia natłoczona po brzegi publicznością.

Nazwyczajne walne zebranie spółdzielni „Rolnik”. Walne nadzwyczajne zgromadzenie „Rolnika” odbędzie się w poniedziałek 21 bm. o godz. 14 w czerwonej sali Hali Miejskiej, z nast. porządkiem obrad: 1) ukonstytuowanie biura, 2) zmiana § 30 i 50 statutu: a) odnośnie powiększenia liczby członków Rady nadzorczej z 9 na 12, b) zm. organu spółdzielni, 3) wybór członków Rady nadzorczej, 4) wolne głosy i wnieski bez uchwał.

Odprawa kwartałna komendantów posterunków pol. państw. W biurze komendy tut. podczas odprawy przemawiał b. starosta p. Dytkiewicz oraz nowy starosta p. Stachowski. P. Dytkiewicz w gorących słowach dziękował policji i tutejszej za ich energiczną niestrudzoną pracę w okresie jego urzędowania.

Pożar wybuchł w zabudowaniach oberżysty p. Schreibera w Dabrówce. Szczegóły podamy w nast. numerze.

Przeł walnem zebraniem Sokoła. W niedzielę, dnia 27. bm. o godz. po poł. odbędzie się w lokalu p. Se dla doroczne walne zebranie miejscowego Tow. Sokół.

Starogard.

Konferencja w gimnazjum. Dnia 6 bm. odbyło się w biurze dykcji gimnazjum zebranie zarządu opieki szkolnej, na którym omówiono przyjęcie z wydatną pomocą niezamożnej młodzieży szkolnej oraz roztoczenie nad młodzieżą opieki moralnej.

Naga kobieta w hotelu Dworcowym wzywa pomocy. Uroczą panną Wandzia z Tczewa zamieszkałą w hotelu Dworcowym w Starogardzie. W pobliżu sądu powiatowego zapoznała się z młodą Salcią, którą zaprosiła do siebie na kolację. Po spożyciu wieczery obydwie świeżo upieczone przyjaciółki położyły się

spać. Skorzystała z tego panna Wandzia i ułotniła się z hotelu, zabierając z sobą całą garderobę i pieniądze swej towarzysze.

Uczniowie skradli deski na budowę łodzi motorowej. Trzej uczniowie szkolni, synowie kupca, policjanta i urzędnika postanowili wybudować łódź motorową. W nocy o godz. 12 owa trójka skradła się do składnicy p. Wichertha i skradła kilka większych desek, przeznaczonych na budowę łodzi.

Bal Bractwa Strzeleckiego udał się b. dobrze, w pięknie przystrojonej sztucznej śnieżnej sali na strzelnicę. Licznie zebrani członkowie i sympatycy Bractwa bawili się do rana.

Odczyt o wojsku wygłosił na ostatnim miesięcznym zebraniu Tow. Powst. i Woj. por. rez. Skorny. Walne zebranie towarzystwa odbędzie się 19 bm.

Dyrektor Templin uwolniony od w. n. i k. ry. B. dyrektor przemysłu tabacznego w Starogardzie p. Templin, został swego czasu o-

skarżony o popełnienie nadużyć. Sensacyjny proces trwający 4½ lata zakończył się rehabilitacją oskarżonego, który wyrokiem sądu najwyższego w Warszawie został uwolniony od winy i kary.

Zgony. W ostatnim tygodniu ub. miesiąca zmarli: Chobowski Jan, Bordawski Fryderyk, Zadurski Franciszek, Kłos Marianna i Niezgowska Teresa.

Odnaczeni. Odnaczkę „Frontu Pomorskiego” za czynny udział w przejmowaniu Pomorza w żandarmerji krajowej oraz w wojsku, otrzymali pp.: komendant powiatowy P. P. p. Józef Hermula, starsi przodownicy: Krzyżosiak Ludwik, Zak Stanisław, przodownicy: Kantoryk Leon, Hundt Tadeusz, Kierecki Franciszek, Kubisiak Wincenty, st. posterunkowi: Dąbrowski Izidor, Molachowski Jan. Dopierała Jan, Wysocki Ludwik, Szóstak Wawrzyniec, Orlowski Aleksander oraz posterunkowi Drzewiecki Adam i Jabłonowski Leopold.

Echa katastrofy we Włocławku.

Korespondent nasz z Włocławka Z. B. donosi nast. szczegóły:

Dawno już policja zwracała uwagę na kino „Nowości” przy ul. Cyganka 19, które urągało wszelkim warunkom bezpieczeństwa.

W tragicznym dniu przybyła do Włocławka wędrowną trupą teatralną pod dyrekcją niej. Janeckiego. Zapowiedziano premierę rewji „Witajcie”. Teatr był wyprzedany.

Nagle w połowie widowiska rozległ się głuchy trzask i lewa balustrada wraz z częścią galerji runęła na siedzącą na parterze publiczność.

Na sali powstała nieopisana panika.

Flum zatarasował bardzo małe wyjścia, a wewnątrz poczęły się dziać dantejskie sceny. Publiczność rzuciła się również w kierunku sceny, przewracając i łamiąc dekoracje.

Policji z trudem udało się przedostać do wnętrza. Również zawezwano straż ogniową. Poczęto wydobywać z pod gruzów licznych rannych i to pod grozą, bowiem część galerji zawisła w powietrzu i groziła zawaleniem.

Z pod gruzów wydobyto 14 osób ciężko rannych i kilkanaście lżej.

Lokal opieczutowano. Policja wszczęła energiczne dochodzenie.

Marjawita Kowalski wdroży nowy proces.

Sąd Apelacyjny naradzał się w sprawie procesu „arcybiskupa” Kowalskiego o rozszerzenie swej skargi apelacyjnej pomimo, że termin złożenia apelacji już minął.

Kowalski prosi o powołanie jeszcze dodatkowych świadków odwodowych, którzy wniesić mają do sprawy wiele rewelacyjnych szczegółów.

Kowalski zaangażował do obrony nowego adwokata.

Oprócz mecenasa Śmiarowskiego i Kobylńskiego podjął się również o-

brony adw. Szumański

Rozeszły się pogłoski, iż w organie marjawitów wydawanym w klasztorze płockim mają być ogłoszone rewelacje w związku z wzmianką „naganką” na marjawitów.

Prócz tego na proces w sądzie apelacyjnym zapowiedzieli swój przyjazd marawici amerykańscy oraz liczni przedstawiciele tego zakonu z zagranicy.

Proces ten odbędzie się w końcu marca.

Widmo pożaru w teatrze poznańskim.

„Nowy Kurjer” donosi:

Podczas niedzielnego popołudniowego przedstawienia dla dzieci pod tytułem „Laleczka z saskiej porcelany” wydarzył się wypadek, który mógł wywołać skutki fatalne, bo nawet pociągnąć za sobą ofiary w życiu ludzkim.

W drugim akcie zapaliła się za sceną od świeczki w latarce krasnolotka peruka na głowie dziewczynki-aktorki. Dziewczynka z roz-

paczliwym krzykiem — ratujcie — wybiegła na scenę i rzuciła perukę pod dekorację.

Natychmiast wbiegli na scenę 2 strażacy i członkowie dykcji Teatru Polskiego i w zarodku stłumili pożar, któryby mógł wywołać katastrofalne rozmiary.

Dzięki ich przytomności, zimnej krwi, jak i faktowi, że widownia sądziła, iż ta scena jest częścią akcji teatralnej, zlikwidowano zajęcie w zupełnym spokoju.

Krwawa bójka na noże.

Z Poznania donoszą:

Restauracja „Sielanka” przy Drodze Dębińskiej była widownią krwawej bójki nożowników, w konsekwencji której legło na placu boju 3 współwalczących.

Przebieg bójki miał się nast.: W godzinach wieczornych weszło do wspomnianego wyżej lokalu „Sielanka” kilku robotników, m. in. niejaki Józef Nowak z ul. św. Wawrzyńca 34. W drodze do bufetu potarcił ten ostatni niechcąc o jakiegoś gościa, który prawdopodobnie

pod wpływem alkoholu nożem ugodził Nowaka w nogę. Stało się to hasłem do ogólnej krwawej walki na noże, która z lokalu przyniosła się na drogę. Krwawy plon walki był straszny.

21-letni Franciszek Piętek otrzymał głęboki cios w czoło, Józef Górniak raniony został w plecy a 19-letni Józef Nowak z głęboką raną w udzie leżał w kałuży krwi i osłabiony znacznym upływem krwi wyzionął w szpitalu o godz. 23-ej ducha. Jednego z oszalałych bandytów Kłobuszewskiego ujęto.

Nie wiedziała o śmierci męża.

Na stacji Warszawa Wschodnia dostał się pod pociąg przechodzący przez tor 60-letni Franciszek Pietraszek z Ernestynowa (pow. łukowski). Koła pociągu obciążyły mu prawą nogę w kolanie i rozbili głowę, wskutek czego mózg wypłynął. Kolejarze poznali w zabitym emeryta kolejowego z Łukowa, który obecnie trudnił się handlem. Z dochodzenia okazuje się, że Pietraszek był na stacji z żoną, która na kilka minut przed tragicznym wypadkiem wyjecha-

ła pociągiem do Brześcia, nie wiedząc nic o tragicznej śmierci męża. Przypuszczać należy, że Pietraszek spóźnił się na pociąg i prawdopodobnie już dla pośpiechu bez biletu zamierzał wsiąść do wagonu.

Nie masz wieczorem co robić? — Idź na zebranie jakiegos towarzystwa polskiego!

WOLNE MIASTO GDAŃSK

Gdańsk, dnia 17 stycznia 1929 r.

KALENDARZYK.

Dziś, w czwartek, Antoniego pust.
Jutro, w piątek, † Stoicy św. Piotra w Rzymie. Pryski p.
Wschód słońca o godzinie 8.5.
Zachód słońca o godzinie 16.16.

KALENDARZYK HISTORYCZNY.

Styczeń

17. Koronacja Jana Kazimierza 1649. Koronacja Augusta III. 1734.

WIDOWISKA W GDAŃSKU.

Kabaret w Danziger Hof. Występy berlińskich artystów. Film i kabaret.

Kabaret „Reichshof - Palast”. Program międzynarodowy do rana 4 tej. Występy baletu i inne atrakcje, tańce tow. — Wstęp wolny.

Wykłady z ramienia Gminy Polskiej.

Wydział oświatowy przy Gminie Polskiej ogłasza wykłady następujących prelegentów, które będą wygłoszone na posiedzeniach towarzystw w drugiej połowie stycznia:

21 stycznia w tow. „Jedność” w Oliwie, p. prof. dr. K. Jeziora: „Nasi bracia słowiańscy pomiędzy Łabą a Odrą”.

22 stycznia w tow. „Jedność” w Gdańsku p. prof. F. Kozanecki: „Garść uwag o Francji i Francuzach”.

24 stycznia w Tow. Młodzieży we Wrzeszczu p. prof. dr. T. Adamczyk: „Pamiętniki Adama Gerbault'a, podróżnika po Oceanie”.

28 stycznia w Tow. Polek w Gdańsku, p. prof. H. Jankowiakowa: „Jak uchronić dzieci przed kłamstwem?”.

— Umowa gdańsko-angielska. Jak nam donoszą, została w tych dniach złożona w archiwum Ligi Narodów umowa między Gdańskiem a Anglią zawarta, a tyższą się połączenia telefonicznego między Gdańskiem a Anglią przez Niemcy i Holandję.

— Termin wyborów w gminie ewangelickiej. Jak nam donoszą do naszej wczorajszej notatki w tej samej sprawie, został termin wyborów do tuterskiej gminy kościelnej przesunięty na dzień 14 marca.

— Za szmugiel spirytusu z Gdańska skazani zostali w Danii przez sąd we Vordingborg kupiec Karl Jansen z Bremen, rybak Wilhelm Bleu z Gdańska i monter Johannes Nachtigall. Wszyscy trzej skazani zostali na 30 dni więzienia.

— Oliara pracy. 23-letni robotnik portowy Hans Schwocker, zamieszkały przy ulicy Laentaler Weg 2, uległ onegdaj przy pracy nieszczęśliwemu wypadkowi. Jak nam donoszą, nieszczęśliwiec został, przechodząc około luki okrętowej, tak silnie uderzony przez zamkniętą nakrycie luki, że odniósł złamanie czaszki i musiano go odwieźć do szpitala.

— Znowu włamanie. Od pewnego czasu mnożą się znowu włamania w naszym mieście. Ostatnio znowu zakradli się złodzieje do biura młyna parowego Frankinsa w Sopocie. Tym razem widocznie wyszkoleni włamywacze podjęli się „pracy”, gdyż jak się okazuje, udało im się otworzyć kasę pancerną firmy i skraść z niej 963 gld., 29 marek i 160 zł. jak i kilka czeków i weksli. Policja kryminalna, jak się dowiadujemy, już znajduje się na pewnym tropie, który chyba wnet doprowadzi do ujęcia włamywaczy. Podobno przed włamaniem, to jest na wieczór zauważyli pracownicy młyna przed biurem 2 podejrzanych osobników, którzy prawdopodobnie chcieli zapoznać się ze sytuacją. Uwaga przed złodziejami jest zatem poważnie zalecenia godna.

— Przestroga przed zbłądłymi z więzienia złodziejami. Przed kilku dniami dwaj zbłądli więźniowie karni, dokonali włamania do mieszkania Jana Szyszkowiaka w Świątecznowie, pow. Leszno, gdzie skradli różną garderobę oraz dokumenty na imię Jana Szyszkowiaka, urodz. 331. 7. 1905 r. w Górznie, pow. Leszno. Złodzieje, będąc w posiadaniu dokumentów, zechcą prawdopodobnie legitymować się nimi, przeto ostrzega się wszystkich przed wprowadzeniem w błąd przez złodziei, i w razie pojawienia się należy ich niezwłocznie oddać w ręce policji. Pierwszy ze złodziei nazywa się Jan Sikora, lat 22, wzrostu 1,67 mtr., szczupły, blade, długie blond włosy zaczesane w górę, oczy piwne. Drugim jest 18-letni Stanisław Karpiński, wzrostu 1,83 mtr., blondyn.

Zmiany w senacie.

Nowi senatorowie parlamentarni.

Wybory stałych członków senatu jak wiadomo przyniosły wynik taki, że część dotychczasowych senatorów parlamentarnych weszła na miejsca senatorów stałych i to liberał Dr. Ewert i socjaliści Grünhagen, Arczyński i Dr. Kamnitzer. Na ich miejsce zatem należało wybrać nowych senatorów parlamentarnych. Jak nam wczoraj podano, poszczególne partje już dokonały tego wyboru i wy-

znaczyły na miejsce Dr. Ewerta radcę miejskiego miasta Sopotu Dr. Czarnowskiego, kandydata liberałów, lokatorów i grupy Mroczkowskiego, a postów Loops'a i Klingenberga i byłego senatora Kamnitzera jako kandydatów socjalistów. Nowi senatorowie zostaną na następnym posiedzeniu sejmiku izbie przez swe partje zaprezentowani.

S. S. „Baltara” zgubiony.

W dniu wczorajszym otrzymaliśmy definitywne potwierdzenie wiadomości, że statek „Baltara” jaki onegdaj wleciał pod Schievenhorst na mieliznę przełamał się w połowie i uważać go należy jako zupełnie zgubionego. Przednia część statku znajduje się zupełnie pod wodą, tylna natomiast sterczy jeszcze ponad wodą, jest jednakże stale zalwana przez fale, które wyciągają z kabiny wszystkich co nie było mocno do ścian podłóg i sufitów przytwierdzone. Prezydium policji w Gdańsku wydelegowa-

ło nad brzeg, gdzie stało się nieszczęście specjalny oddział policji, który dniem i nocą baczy na to, by przedmioty rzucone na brzeg nie zostały przez ludność wybrzeża rozkradzione.

Po wodzie pływają fotele, beczki, skrzynie, kufrы i wogóle dużo drzewa, mebli i pakunków. Zapomnieliśmy donieść, iż statek należy do tow. United Baltic Corporation, która utrzymuje stałe kursy pasażerskie między Kłajpedą, Gdańskiem, Gdynią, Kopenhagą i Londynem.

Zmiany w ruchu kolejowym?

Jak nam donoszą z kół naszych czytelników, służba kolejowa w pociągu wychodzącym z Gdańska o godz. 10.45 żąda od pasażerów, którzy przez omyłkę czy też w ostatniej chwili wstąpili do wozów pulmanowskich, by opuścili te wagony i udali się do wagonów przednich pociągu, co sprawie nietylko niepotrzebne trudności, ale nawet poważne nieprzyjemności. W razie niespełnienia tych życzeń, konduktor zagroził licznym pasażerom karą. Jak wiadomo, pociąg odnośny jest osobowy. Doczepia się do niego jedynie 2 wagony pulmanowskie pociągu pospiesznego. Czyżby dla tego tylko trzeba robić różnicę między pasażerami pociągu osobowego a pospiesz-

nym wagonów. Przecież wagony w jednym składzie pociągu nie idą szybciej niż drugie. Dla czegoż zatem ustanowiono ten zakaz? Wśród stałych podróżnych między Gdynią a Gdańskiem, którzy dotąd przez nikogo nie zostali zaczepiani ta inowacja wywołała poważne rozgoryczenie.

Również skarżą się pasażerowie stali z biletami okresowymi na brak ramek do biletów okresowych. Mimo częstych żądań przy kasie tychże nie otrzymali. Konduktorzy jednakże, zresztą w myśl instrukcji, czynią podróżnym bez ramek trudności podczas jazdy. Czyżby i tego braku nie można wnet usunąć.

Ośm lat ciężkiego więzienia za zabójstwo.

Skutki pijaństwa. — Egzemplaryczna kara.

Niestety mnożą się w ostatnim czasie w tak zastraszający sposób nożownictwo, napady i grabieże, nawet w biały dzień, że egzemplaryczne, ciężkie ukaranie nożownika, (które może nie we wszystkich wypadkach pochwalić można) stało się koniecznym. Taką egzemplaryczną karę za nożownictwo orzekł onegdaj tutejszy sąd przysięgłych, obradujący nad zabójstwem dokonaniem przez niej. Górskiego na osobie niej. Schreibera, ojca 5-ciu nieletnich dzieci. Jak wykazała rozprawa, oskarżony Górski w krytycznym dniu nieomal przez cały dzień pił, może dla markotności, może i dla nalogu. Podobno żądał zabity od oskarżonego w pewnej knajpie, by mu fundował, co oskarżonego tak o-

burzyło, że chciał się rzucić na żądającego wódki. Dzięki interwencji braci Górskiego na razie jeszcze nie doszło do bijatyki. Dopiero popołudniem, kiedy Górski po pracy znowu wrócił do knajpy i tutaj ponownie zaczepiony został przez pijanego Schr. rzucił się na niego z nożem i ugodził go tak fatalnie w lewy bok piersi, że ten po krótkim czasie zmarł wskutek odniesionych okaleczeń. Świadkowie zeznali, że wprawdzie i Schr. groził G. zabiciem, Sąd jednak nie uznał czynu jako popełnionego w koniecznej obronie własnego życia i skazał oskarżonego na 5 lat więzienia za zabójstwo i 60 guld. grzywny za niedozwolone noszenie broni.

Wieczór Stow. Młodzieży Pol.-Kat. w Oliwie

ściągnął w niedzielę dnia 13 bm. liczną publiczność, która zapełniła szczerze wielką salę w ochronce przy Ludolfinerstrasse. Program wieczoru był bardzo urozmaicony. Po udatnym występie chóru „Harmonja” z Sidlic i deklamacji Bogusia Sojeckiego, wygłosił piękne przemówienie ks. Rogaczewski, witając młode stowarzyszenie, wyrażając radość z powodu jego pracy i życząc dalszego pomyślnego rozwoju tej, tak ważnej naszej placówki. Następnie uczeń polskiego gimnazjum w Gdańsku T. Winięcki miał odczyt p. t. „Z biegiem Wisły”, ilustrowany obrazami świetlnymi, którego zebrani z zainteresowaniem wysłuchali. poczem członkowie Stowarzyszenia Młodz. pol.-kat. (Grubba Strongowski, Gdanietz i dwaj bracia Formello-

wie) odegrali krotoczwłękę w 1 akcie p. t. „Lokatorzy”. Tak sztuczka sama, jak i dobra gra młodych amatorów. wyćwiczonych przez p. prof. Zawirskiego i p. naucz. Pozorskiego, bardzo podobały się publiczności, która dała temu wyraz w rześmitych oklaskach. Zabrał potem głos ksiądz Kowalski, dziękując w serdecznych słowach młodzieży za urządzenie tak miłego wieczoru, a pp. Zawirowskiemu i Pozorskiemu za kierownictwo i pracę nad młodzieżą. Uroczystość zakończyła się tańcami, trwającymi do północy. W przerwach pokrzepiano się w bufecie, urządzonym na dochód ochronki w Oliwie przez komitet pań z p. Meyową na czele, której dzielnie pomagała pani Drzewicka i pani prof. Behrendtowa. **Widz.**

— Pożar w Kleschkau. Jak nam donoszą, wybuchł w świniańni mleczarni parowej w Kleschkau pożar, który zniszczył nietylko budynki świniańni, ale także położoną obok szopę. Ponieważ pożar rozprzestrzenił się bardzo szybko, spaliło się również kilka świń i samochód dyrektora. Dotąd nie stwierdzono przyczyny pożaru.

Z EKRANU.

Ratbaudlichtspiele przynosi słynny na całym świecie film p. t. „Die Heilige und ihr Narr”, oparty na romanse pod tym samym tytułem p. Agnes Günther. Jeżeli dyrekcja teatru podaje, iż nie potrzeba słów dla zareklamowania tego filmu, to ma pełną słusność. Sława jego wyprzedziła go i Gdańsk cały z pracy światowej zapewne już dawno poznał wartość tego filmu, wobec czego i my wstrzymujemy się od dalszych słów. Pójść i zobaczyć! To jedyne, co zalecić można.

Gloriaheater przynosi Lon Chaney'a w wielkim filmie „Brand im Osten”.

Czy nie zapomniałeś

odnowić prenumeratę za

Gazetę Gdańską

na luty?

Listowi przyjmują przedpłatę tylko do 25-go bm.

Z życia Tomarzystwa.

WDANSK.

Tow. śpiewu św. Cecylii w Gdańsku. W piątek, dnia 25 bm. o godz. 19.30 odbędzie się w wielkiej sali Domu Polskiego walne zebranie Wobec wyboru nowego zarządu i innych ważnych spraw, przybycie wszystkich członków bezwzględnie konieczne. Lekcje śpiewu odbywają się jak zwykle w piątki o godz. 19.30 w Domu Polskim.

Baczność członkowie P. Z. K. Koła Gdańsk. Dnia 22 stycznia br. o godz. 19 odbędzie się w Domu Polskim miesięczne zebranie członków P. Z. K. Koła tutejszego. Zarząd Koła zaprasza wszystkich kolegów wolnych od zajęć służbowych do wzięcia gminnego udziału w zebraniu. Zarząd.

Wielki bazar

w Gdańsku 3 lutego 1929 r. w salach Stoczni (Danziger Werftsäle) na ochronki Macierzy Szkolnej i na korzyść polski

Posiedzenie pełnego komitetu odbędzie się we wtorek 8 bm. o godz. 17 w dużej sali Dyrekcji Kolejowej. Uprasza się wszystkich o konieczne przybycie.

Wszelkich informacji w sprawie bazaru udziela biuro Macierzy Szkolnej w Gdańsku, am Olivaertor 2-4 lub członkowie komitetu ścisłego ks. prob. Komorowski, p. Kurzyński, p. dr. Marszałek, p. Gaweł i p. Kreft

Uprasza się wszystkie towarzystwa polskie, aby w dniu 3 lutego br. nie urządzały żadnych imprez.

Za komitet ścisły: ks. prob. Komorowski, prof. Gaweł, kierownik biura Macierzy Szkolnej.

Polski Związek Kolejowców Koło Gdańsk urządzi na niedzielę, dnia 3 lutego br. zabawę karnawałową w pięknie udekorowanej sali Bildungsvereinshaus Hilttergasse 16, na którą uprasza pp. Członków i sympatyków. Zarząd.

Placówka Gdańsk, Towarzystwa b. Wojaków zwołuje na dzień 18. bm. o godz. 7 wieczorem w wielkiej sali Domu Polskiego walne zebranie. Porządek obrad: 1) zagajenie, 2) sprawozdanie roczne zarządu Placówki, 3) wybór marszałka, 4) wybór nowego zarządu, 5) wolne głosy. Sprawozdanie ref. oświatowego zarządu obwodowego o budowie kaplicy przy kościele św. Stanisława we Wrzeszczu ku czci poległych w wojnie światowej gdańszczan Polaków. O liczny udział uprasza Zarząd.

Wspólny opłatek Tow. „Świętej Jadwigi” w Gdańsku odbędzie się w czwartek dnia 17 bm. o godzinie 7 wiecz. w Domu Polskim. O liczny udział druhen prosi zarząd.

Roczne walne zebranie Związku Pracowników Kupieckich w Poznaniu, oddział w Gdańsku odbędzie się w piątek, dnia 18 bm. o godz. 20-ej w Domu Polskim przy Wallgasse 15-16, z nast. porządkiem obrad: 1) zagajenie, 2) odczytanie protokołu z ostatniego zebrania, 3) komunikaty zarządu, 4) sprawozdanie roczne zarządu, 5) sprawozdanie komisji rewizyjnej, 6) wybór marszałka biura, 7) udzielenie absolutorium, 8) wybór nowego zarządu, 9) wolne głosy i zakończenie.

Baczność, Moniuszko! We wtorek, dnia 29 bm. o godz. 8-ej wiecz. w Domu Polskim odbędzie się roczne walne zebranie z następującym porządkiem obrad: 1) zagajenie, 2) odczytanie protokołu z ostatniego zebrania, 3) sprawozdanie zarządu: prezesa, sekretarza, skarbnika, bibliotekarza, rewizorów kasy, 4) wybór marszałka zebrania, 5) Dyskusja nad sprawozdaniem i udzielenie absolutorium, 6) wybór nowego zarządu, 7) program dalszej pracy, 8) rocznica 10-lecia, 9) kwestia sztandaru, 10) wnioski i interpelacje. Ze względu na ważność obrad wzywa się wszystkich członków do gremjalnego i punktualnego stawienia się.

Zabawa Klubu Sportowego „Gedania”. Dc-rocny wiecór karnawałowy odbędzie się dnia 1 lutego w górnych salach strzelnicy i będzie urozmaicony programem. Członkowie Klubu trzymają w tych dniach zaproszenia imienne. Członkowie, którzy życzą wysłanie zaproszeń do znajomych-nieczłonków Klubu, winni jak najszybciej podać adresy gości do komitetu zabawowego, na ręce p. Józefa Nowaka, w Dyrekcji Kolejowej, pokój 401. Zaznacza się, że atczkolwiek 1 luty jest dniem powszednim, to dzień następny jest świętem, wobec czego nie ma obawy co do wyspania się po ohochozej zabawie.

Walne zebranie delegatów VI. okręgu śpiwa-ego w Gdańsku odbędzie się w drugiej połowie lutego br. o czym się koła zawiadomi.

Zarząd okręgowy.

Z Towarzystwa Wojaków. Zarząd obwodowy Tow. b. Wojaków w Gdańsku, apeluje do wszystkich druhen, by stawili się gremjalnie na walne zebranie, zwołane przez poszczególne placówki w miesiącu styczniu, na którym omawiana będzie sprawa budowy kaplicy pamiątkowej dla poległych w wojnie światowej gdańszczan - Polaków.

Baczność, członkowie K S. „Gedania” Sekcja strzelecka odbywa co piątek o godzinie 5 po południu ćwiczenia w strzelaniu w strzelnicy Schupo. Udział jaknajliczniejszy jest konieczny pożądany

Rodzice, zgłaszajcie dzieci wasze do szkoły polskiej!

Rok stary się skończył. A w pierwszym miesiącu nowego roku powinniśmy każdy ojciec Polak, którego dzieci uczęszczają jeszcze do szkoły niemieckiej, przystąpić do kierownika tej szkoły i zażądać:

„Proszę przekazać mojego syna..... moją córkę..... do szkoły polskiej.

Rodacy! Prawie na każdym wiecu stwierdzenie z wielką troską w sercu, że liczba ludności polskiej na terenie gdańskim bezustannie maleje. Któż temu winien, jeśli nie Wy sami? Na 100 wyborców Polaków, powinno przypadać dzieci w szkołach, klasach i oddziałach polskich przynajmniej 25, a przypada ich tylko 11 (jedenaście). A ponieważ są miejscowości, w których na 100 wyborców przypada dzieci w szkole polskiej 34, 38, nawet 39, musi w innych miejscowościach liczba dzieci tych być stosunkowo bardzo niska. Mamy miejscowości, gdzie na 100 wyborców Polaków przypada dzieci polskich w oddziale polskim tylko 5 (pięć). Skąd więc ma ludność polskiej na terenie gdańskim dopłynąć nowych członków, jeśli młodzież polska, chodząc do szkół niemieckich się wynaradawia i ginie! Swego czasu, gdy szkół i klas polskich jeszcze nie było, jak głęboko za nimi tęskniliśmy, a dziś, gdy uzależniono byt tych szkół od nas samych, szkoły te już nas nie interesują. Przecież w szkołach polskich uczą tych samych przedmiotów, co w szkołach niemieckich; a oprócz tego udziela się dzieciom polskim tygodniowo aż sześć lekcji języka niemieckiego. Tylko w szkole polskiej ma dziecko sposobność dokładnie nauczyć się i języka polskiego i niemieckiego, a człowiek znający dwa języki, łatwiej otrzymuje chleb, pracę i posadę niż władający tylko jednym językiem. Jak dotkliwie odczuwają niektórzy brak znajomości języka polskiego, o tem świadczy fakt, że do Zarządu Gminy Polskiej bezustannie wpływają wnioski o utworzenie kursów języka polskiego. Poza tem niema gazety, w której nie stałoby zapytanie: „Kto jest gotów udzielać mi lekcji języka polskiego”.

WRZESZCZ.

Walne zebranie T. B. K. odbędzie się dnia 28 bm. w poniedziałek o godz. 5 po poł. we Wrzeszczu, Heeresanger 11b na probostwie

Więc zgłoszwszy dzieci twe do szkoły polskiej, nie wyrządzisz im żadnej szkody, ale polepszysz im męźliwość i sposobność dostania się na wyższy stopień życiowy.

Na żądanie twoje kierownik szkoły okręgowej powinien spisać odpowiedni protokół. Daj podpis twój dopiero wtedy, gdyś się zapewnił, że rzeczywiście chodzi o przekaz dziecka twego do szkoły polskiej. Gdyby kierownik usiłował straszyć ojca, to spamiętaj sobie jego wywody i podaj je do protokołu w biurze Gminy Polskiej E. V., Wallgasse 16a.

Zgłoszenie do szkoły polskiej przyjmuje się w godzinach służbowych, więc od godz. 11 do 1 każdego dnia od 5—31 stycznia. Dla tych, którzy w tym czasie przybyć nie mogą, winien kierownik szkoły wyznaczyć jeden dzień tygodniowo dla zgłoszeń do szkoły polskiej w czasie od 5—7 wieczorem. Który to dzień jest, dowiesz się od dzieci.

W miejscowościach, gdzie niema dzieci 40 w wieku szkolnym, jak: w Starym Sztotlandzie, Postołowie, Piekło itd., winien ojciec zażądać, by dziecko jego uczono religii i języka polskiego w języku ojczystym. Poleca się zgłoszenie załatwić jak najprędzej, nie zwlekając.

Niezawodnie zjawia się potem u ciebie różne indywidua, które będą usiłowały namawiać, ażebyś wniosek cofnął. Daj im odprawę, jak na Polaka przystało, i wyproś go stanowczo z pokoju. Gdyby powiedział twój ojciec, patrząc, jak dzięki twojej obojętności lub opieszałości, dzieci twoje wynaradawiają się!

Zwracamy wyraźnie uwagę na to, że w styczniu należy zgłaszać tylko dzieci starsze, już uczęszczające do szkół, zgłaszając je do szkoły polskiej.

Dzieci małe, rozpoczynające pierwszy rok szkolny, zgłaszać się będą w połowie lutego.

GMINA POLSKA w W. M. Gdańsku E. V.
(—) Ks. Miszewski.

MACIERT SZKOLNA E. V.

(—) Czarnowski,

Walne zebranie Tow. Ludowego „Gwiazda” we Wrzeszczu odbędzie się w piątek, dnia 18. bm. o godz. 7 wieczorem w sali Tow. Polskich Domu Akademickiego, Heeresanger 11a. Uprasza się o jaknajliczniejsze przybycie członków oraz gości.

Baczność, członkowie Towarzystwa b. Wojaków, placówka Wrzeszcz! Zarząd Tow. b. Wojaków placówka Wrzeszcz zwołuje na dzień 17 stycznia br. na godz. 18 do salki Domu Akademickiego we Wrzeszczu walne zebranie z następującym porządkiem obrad: 1) zagajenie, 2) odczytanie protokołu z ostatniego zebrania, 3) sprawozdanie zarządu za ub. rok, 4) dyskusja nad sprawozdaniem i udzielenie absolutorium, 5) wybór przewodniczącego walnego zebrania i ławników, 6) wybór nowego zarządu, 7) referat członka zarządu obwodowego w sprawie stworzenia pomnika ku czci poległych gdańszczan, 8) referat druha dr. Dragana i drh. Teofila Kuhna w sprawie przystąpienia do P. W., 9) wolne głosy i wnioski, 10) zakończenie. Ze względu na ważność obrad prosimy o wzięcie gremjalnego udziału w zebraniu. Zarząd.

OLIWA. Doroczne walne zebranie Tow. Ludowego „Jedność” w Oliwie odbędzie się w poniedziałek, dnia 21. bm. o godzinie 7 wieczorem w ochronie polskiej przy Ludolfinerstr. Ze względu na ważność obrad zaprasza się na to zebranie wszystkich członków i sympatyków tego Towarzystwa. Zarząd.

NOWY PORT. Walne zebranie Tow. śpiewu „św. Cecylii” Nowy Port odbędzie się we wtorek dnia 22 stycznia 1929 r. o godz. 20 w salce Cecylii Nowy Port koszar. O liczne przybycie członków czynnych jak i nieczynnych oraz sympatyków, prosi Zarząd.

Zebranie Hili Zw. Z. Z. P. w Nowym Porcie odbędzie się w sobotę, dnia 19. 1. o 7-ej wiecz. w salce Tow. Św. Cecylii w pawilonie Urzędu Emigracyjnego (b. koszar). Przybycie wszystkich członków Zw. Z. Z. P. jak również Polaków zorganizowanych jeszcze w związkach niemieckich, jest konieczne.

Zebranie Pracowników Rady Portu, członków Zw. Z. Z. P. odbędzie się w niedzielę, 20. 1. o godz. 2,15 po poł. w Urzędzie Emigracyjnym przy Olivaerstr. 35c. Wobec b. ważnych spraw, przybycie wszystkich pracowników, zorganizowanych w Związku Z. Z. P. pożądane.

Towarzystwo Ludowe — Nowyport. Miesięczne zebrania Tow. ludowego Nowyport odbywają się w każdą niedzielę po 15-tym każdym miesiącu o godz. 4 po południu w salce św. Cecylii w koszarach w Nowymporcie. W niedzielę następnego zebrania odprawione zostaną w kościele parafialnym polskie nabożeństwo na które tutejsza Polonia stawia się winna gremjalnie. Zarząd wzywa wszystkich członków i polaków - katolików do wzięcia udziału w tem nabożeństwie.

Baczność, Sokoli! Ćwiczenia odbywają się znowu w sali Cecylii w następującym porządku: W poniedziałki: od godz. 17 do 18 dla młodzieży w wieku szkolnym, od godz. 18 do 19 dla młodzieży do lat 16. W piątki: od godz. 18 do 19.30 dla młodzieży do lat 16, od godz. 19.30 do 21 dla drużyny starszych. Wzywa się do regularnego udziału w ćwiczeniach, gdyż ten tylko będzie mógł brać udział w wielkim zlocie w Poznaniu, kto dokładnie opanuje odnośne ćwiczenia zlotowe.

SOPOT.

Zebranie Zw. Z. Z. P. w Sopocie odbędzie się we wtorek, dnia 22. 1. o godz. 7 wiecz. w ochronie przy Parkstrasse. O liczne i punktualne przybycie wszystkich członków prosi zarząd miejscowy.

W piśmie naszym ogłaszają się tylko solidne firmy!

PORT i MIASTO GDYNIA

Roboty koło portu w Gdyni.

Termin zakończenia robót portowych przypadnie na rok 1930. Koszta budowy z 162,000 fr. zł w 1924 r. wzrosły do 11,840,000 fr. zł. w 1927-1928 r. Ogólny koszt obliczony jest na 50 milj. fr. złotych.

Nowa olejarnia w Gdyni otrzymuje na 35 lat w dzierżawę plac oraz używalność 125 m. nabrzeży obok łuszczarni ryżu; przetwarzać ma surowiec amerykański na olej i zobowiązała się przetwarzać rocznie 50 000 t. surowca. Przy swoich nabrzeżach olejarnia wybuduje w ciągu roku skład, mogący pomieścić jednorazowo 100 000 t. towaru. Całe to urządzenie przechodzi po 35 latach na własność skarbu.

W porcie gdyńskim należy rozróżnić 3 kategorie koncesjonariuszy: 1) koncerny węglowe, jak Robur, Giesche, Progress, Elibor (Fulmen), które już otrzymały koncesję w Gdyni;

2) firmy ekspedycyjne, które, jak „Warszawskie Towarzystwo Tr. i Z.” o-

raz „Endler i Messing” otrzymały koncesję na budowę hangarów portowych i 3) firmy przemysłowe, które budują w porcie zakłady przemysłowe na prawach koncesyjnych. Dotąd do tej kategorii należała tylko łuszczarnia ryżu, obecnie dochodzi druga, wspomniana olejarnia.

Ta ostatnia kategoria ma dla portu duże znaczenie. Dzięki bowiem tym zakładom przemysłowym zostaną z czasem regularne linie towarowe, np. do i z Indji, a dla olejarni do i z Ameryki Południowej uruchomione. Daje to możliwość wprowadzenia naszego eksportu na te rynki, skąd do zakładów przemysłowych w porcie przychodzi surowiec.

Dalsze umowy z innymi gałęziami naszego przemysłu, opartego na surowcu zagranicznym są w przygotowaniu.

Ponieważ narazie kanał przemysłowy nie jest jeszcze gotowy, umieszczono pionierów przemysłu przy basenie marsz. Piłsudskiego u nabrzeża indyj-

skiego. Dalsze zakłady przemysłowe zostaną ulokowane już w kanale przemysłowym, który otrzyma dogodne połączenia wodne i kolejowe.

Stwarzając przemysł przetwórczy w porcie, unika się przy eksporcie kosztownego przewozu kolejowego raz dla surowca i drugi raz dla gotowego towaru.

Ruch w porcie gdańskim w ostatnich dekadach 1928 roku.

Do portu przybyły 63 statki o tonażu 54,772 t. r. n., w tem najwięcej szwedzkich (16) o tonażu 11,848 t. r. n. Przywieziono: łom żelazny, śledzie, wino, sardynki, kasztany, tomasynę, ekstrakt drzewny, ryż, żelazne podkładki kolejowe, kamienie. Pasażerów przyjechało 57.

Z portu wyszły 52 statki o tonażu 47,603 t. r. n., w tem najwięcej szwedzkich (13) o pojemności 10,083 t. r. n.

Wywieziono: węgiel eksportowy i bunkrowy, peluszkę.

Pasażerów wyjechało 1580.

Obrót ogólny w II dekadzie grudnia 1928 roku 66,134 t., w III — 35,485.

W Gdyni ma powstać olbrzymi magazyn dla importowania wełny.

Grupa przemysłowców łódzkich zamierza wybudować olbrzymi magazyn dla importowania wełny oraz założenia własnej stacji radiowej. Grupa ta ma na celu przeprowadzenie transportu przez Gdynię zamiast przez Bremę, co jest dotychczas praktykowane. Jeszcze w bieżącym miesiącu wspomniana grupa zwróci się ze swymi dezyderatami do Ministerstwa Przemysłu i Handlu w Warszawie.

Pierwszy transport wazonki soli z Gdyni do Danji.

(AW.) Na dzień 21 bm. przewidziany jest pierwszy transport wazonki soli polskich żup solnych do Danji z portu gdyńskiego statkiem „Percy”. Zaznaczyć należy, że jest to pierwszy transport soli przez port gdański. Próba transportu soli kamiennej udała się po-myślnie.

Komunikacja bezpośrednia Gdynia — Sztokholm.

W końcu bieżącego miesiąca uruchomiona zostanie przez szwedzkie towarzystwo okrętowe „Svea” stała komunikacja pasażerska na linii Gdynia - Sztokholm. Dotąd okręty tej linii kursowały od Gdańska, obecnie zaś komunikacja odbywać się będzie na trasie Gdynia - Gdańsk - Sztokholm.

Ruch statków „Żegluga Polskiej”.

Gdynia, dnia 14 stycznia 1929 r.
s. s. „Toruń” minął dnia 12 bm o godzinie 9,30 pm. kanał kiloński w drodze z Hendrik - Ido - Ambacht do Gdyni z ładunkiem 2850 ton złomu.

s. s. „Katowice” ładuje w Amsterdamie od dnia 11 bm. ca 700 tonową partię tytoniu z przeznaczeniem do Gdyni.

s. s. „Kraków” odpłynął dnia 11 bm. z Gdańska do Rouen z ładunkiem 2529,6 ton węgla.

s. s. „Wilno” odpłynął dnia 12 bm. o godz. 7 pm. z Gdyni do Rouen z ładunkiem 2650,5 ton węgla.

s. s. „Poznań” zakończył w Gdyni dnia 14 bm. o godz. 1 am. ładowanie 2722 ton węgla z przeznaczeniem do Norrköping i z powodu kolizji w porcie odejście statku zostało wstrzymane do zakończenia reperacji uszkodzeń powstałych przy zderzeniu.

s. s. „Tczew” wyladowuje w Drammen od dnia 11 bm. rano 857 ton węgla z Gdańska.

s. s. „Niemen” wyladowuje w Wenecji od dnia 1 bm. 4647 ton węgla z Gdańska.

s. s. „Warta” przeprowadza w doku stoczni gdańskiej od dnia 2 bm. inspekcję dna i reperację uszkodzeń spowodowanych podczas burzy w drodze z Oran do Szczecina i Gdańska.

s. s. „Wisła” ładuje w Gdyni od dnia 11 bm. godz. 17,30 węgla do Genui.

Ruch w Towarzystwach.

Baczność Sokół gniazda gdańskiego. Zawiadomienia.

Niniejszym zawiadamiam się, że dnia 24 stycznia 1929 r. o godz. 19,30 odbędzie się w lokalu druha Wojewskiego walne roczne zebranie.

Ze względu na ważność spraw, jak również na dalszy rozwój tuł. gniazda — wzywa się wszystkich druhow i druhen do bezwzględnej punktualności przybycia.

Zarząd.

Zebranie Związku Inwalidów.

Jak nam donosi zarząd tutejszej grupy Zw. Inwalidów Woj. R. P. odbędzie się dnia 3 lutego br. w lokalu p. Bednarskiego przy ulicy Świętojańskiej o godz. 12,30 w południe doroczne walne zebranie, tutejszej grupy Zw. Inwalidów. Zarząd prosi o jaknajliczniejsze przybycie członków i sympatyków.

PROGRAM RADJOFONICZNY. CZWARTEK, 17 STYCZNIA.

Poznań. (344,8). Godz.: 12,00—12,05: Sygnał czasu. 12,15—12,35: Odczyt (Transm. z Warszawy). 12,35—14,00: Koncert dla młodzieży. (Transmisja z Warszawy). 14,00—14,15: Noty gieldy pien. 14,15—14,30: Kom. gosp. roln., PAT. 17,30—17,55: Odczyt pt. „Z terenów misyjnych” — p. Kazimierz Kapitańczyk. 17,55—18,50: Koncert popołudniowy. 18,50—19,10: Kurs elem. języka franc. 19,10—19,35: Odczyt roln. pt. „Sposoby robienia sztucznych oborników” — dr. Kaz. Celichowski. 19,35—20,00: Interludium muzyczne. 20,00—20,30: Nadprogram. 20,30: Koncert kolęd i pieśni polskich. 22,00—22,15: Sygnał czasu, komunikaty c. d., komunikat Z. O. K. Z.

Warszawa. (1111). Godz. 11,56—12,10: Sygnał czasu, hejnał z Wieży Mariackiej w Krakowie, oraz kom. lotn.-meteor. i rolniczy. 12,15—12,35: Audycja pt. „Wiejscy kolednicy”. 12,35: 8-my koncert szkolny z Filharmonii Warszawskiej. 14,50—15,10: Kom. meteor. i gospod., nad program. 15,35—16,03: Transm. odczytu z Poznania 16,00—16,15: Komun. Ligi Obrony Pow. i Przeciwgazowej. 16,15—16,45: Program dla dzieci i młodzieży (Transm. z Krakowa) 17,00—17,25: „Wśród książek”. 17,25—17,50: Odczyt pt. „Obecny ustrój miast polskich i projekt ustawy o samorządzie miejsk.” — p. Rudolf Sikorski. 17,55: Koncert kameralny. 18,50—19,10: Rozmaitości. 19,10—19,35: Odczyt p. t. Len a akcja Ministerstwa Roln. w zakresie podniesienia jego produkcji? — inż. Stan. Mierczyński. 19,35: Nadprogram, komunikaty. 19,56—20,00:

Sygnał czasu. 20,00—20,25: Odczyt „Dzieje muzyki polskiej” — prof. Stan. Niewiadomski. 20,30: Koncert popularny. 22,00—22,05: Komun. lotn.-meteor. 22,05—22,20: Komunikat PAT. 22,20—22,30: Komun. policyjny, sportowy, nadprogram. 22,30—23,30: Transm. muzyki tanecznej.

Z Poznania.

Osobiste. Dr. Jan Kowalski, objął obowiązki w ub. czwartek dyrektora Pozn. Oddz. P. K. O. w Poznaniu, w miejsce p. Kazimierza Krasickiego, przeniesionego w stan spoczynku.

Zjazd burmistrzów Wielkop. w Poznaniu. odbędzie się 26 bm. w sali posiedzeń Rady miejskiej. W programie ważne narady.

Kolo Pań Tow. Miłosierdzia św. Wincentego à Paulo przy Farze, urządziło herbatkę z tańcami, 13 bm. w „Gospodzie Polskiej” przy ul. św. Marcina 40. Początek o godz. 5. Wstęp od 2—5 zł. Dochód przeznaczono dla ubogich tejże parafii.

Pomnik ks. Piotra Wawrzyniaka, dzielnego i znanego pioniera społeczeństwa, zasłużonego dla Wielkopolski, stanie wkrótce w Poznaniu, w którym najwięcej działał owocnie; jest również projekt, aby zwłoki Jego spoczęły w kościele św. Wojciecha, w krypcie zasłużonych mężów.

Chór Akademicki odbył w ub. wtorek zwyczajne roczne walne zebranie, w sali ćwiczeń na Zamku, o godz. 8 wiecz., na którym wybrał zarząd: Janusz Hykiel - prezes, Edm. Jaruga, Jadwiga Rogówna i Kazimierz Palczyński - radni. Kurator prof. dr. Łucjan Kamiński, prof. Wład. Raczkowski, członek honorowy, p. Roman Maciejewski - dyrygent. Chór liczy 112 członków, w tem 12 nadzwyczajnych, 45 żeńskich, 67 męskich, w których uroczystościach udział biorący, rozwijając się doskonale.

Jadwiga Dębicka, primadonna opery państwowej w Berlinie, wystąpi w Teatrze Wielkim gościnnie w operze „Madame Butterfly” 16 bm. i w operze „Rigoletto” 19 bm. o godz. 8 wiecz., która miłe po sobie wspomnienia zostawia.

Fr. Osborn, znakomity pianista-wirtuoz, koncertował w ub. poniedziałek w zapelnionej sali Ewang. o godz. 8 wiecz. z wielkim powodzeniem. W programie wykonał wspaniałe i ku wielkiemu zadowoleniu wszystkich słuchaczy kompozycje Mozarta, Brahmsa, Liszta, Bacha i innych.

Teatry. Wielki: Piękność Nowego Jorku. Polski: Oto kobieta. Nowy: Jej córeczka (w głównej roli: Czarnecka, Szarski i Benda).

Ruch statków w porcie gdańskim.

Na wejściu.

13 stycznia: niem. par. F. W. Fischer 601 t. kpt. W. Niemann z Korsöru próżny (Shaw Lovell, kan. port.), lot. par. Emmy 705 t. kpt. J. Juergensen z Lipawy próżny (Pam, Viktoria-wand), niem. par. Stadt Stolp 147 t. kpt. W. Andrees z Oxelösundu próżny (Reinhold, kan. port.), szw. par. Ossian 893 t. kpt. E. Sjögren z Limhamnu próżny (Behnke i Sieg, Viktoria-wand), szw. mot. Cab 99 t. kpt. K. Olsson z Landskrony z kamieniem szamotowym (Bergenske, b. skład węgla mar.), duń. par. Emanuel 249 t. kpt. H. Hansen z Kopenhagi z żelastwem (Ganswindt, Westerpl.), norw. par. Gunnar 714 t. kpt. Jacobson z Melövar z rudą (Behnke i Sieg, wolna strefa), polski par. Robur I. 575 t. kpt. Przysiecki z Gdyni próżny (Polsko-Sk., Alldag), niem. hol. Hans Otto Schupp kpt. Rieck z Haderslevn (Rud. Als, Westerpl.), z niemiecką licht. Unterweser 19 835 t. kpt. Dänekamp z Haderslevn (Rur. Als, Westerpl.), gdański par. Oberpräsident Delbrück 620 t. kpt. W. Schmidt (Reinhold, kan. port.), szw. par. Bonden 372 t. kpt. Brange z Helsingborga próżny (Bergenske, Westerpl.), szw. par. Ella 664 t. kpt. H. Johansson z Sztokholmu próżny (Pam, kan. port.), szw. par. Bertil 520 t. kpt. Larsson z Rockefortu z żelastwem (Reinhold, Viktoria-wand), duń. par. Niord 287 t. kpt. Elvström z Aarhus z towarem (Bergenske, kolej nadw.), szw. par. Göta 674 t. kpt. C. Hammerström z Oskarshamn z rudą (Schenker, kan. port.), norw. par. Skolma 1317 t. kpt. E. Eliasson z Rygi z drzewem (Prowe, trójpale Holmu), niem. par. Planet 478 t. kpt. H. Schacht z Yarmouth ze śledziami (Lenczat, kan. port.), szw. par. Gudrun 452 t. kpt. N. Torkelsson z Karlshamn próżny (Pam, Westerpl.), szw. par. Gusten 353 t. kpt. A. Backe z Höganäs próżny (Danz. Schiff. K., Westerpl.), niem. par. Ursula Fischer 1598 t. kpt. P. Witt z Göteborga próżny (Polsko-Skand., Westerpl.), niem. par. August 268 t. kpt. F. Menzel z Hamburga z towarem (Behnke i S., b. port. c.), norw. par. Torn 1. 196 t. kpt. Troedu z Kirkenes z żelastwem (Berg., kan. port.).

14 stycznia: hld. par. Erato 367 t. kpt. Möller z Amsterdamu z towarem (Prowe, Baltic), niem. par. Otto Cords 494 t. z żelastwem (B. i Sieg, basen Holmu).

Na wyjściu.

12 stycznia: niem. par. Holstein 478 t. kpt. C. Vierow do Wisławy próżny (Reinhold, basen Holmu), szw. par. Excelsior 841 t. kpt. Ingvarsson do Kopenhagi z węglem (Bergenske, wolna strefa), duń. par. Scotia 1387 t. kpt. J. Rosbäck do Kopenhagi z węglem (Polsko-Sk., b. port. c.), norw. par. Bokn 394 t. kpt. C. Haavig do Tynedocku z drzewem (Shaw Lovell, Stroheideich), niem. par. Saturn 154 t. kpt. W. Ley do Szczecina próżny (Pam, basen amun.), duń. par. I. C. Jacobsen 740 t. kpt. A. Madsen do Kopenhagi z koźmi i towarem (Reinhold, kan. port.), hld. par. Dirksland 1057 t. kpt. C. Vinpe do Kopenhagi z węglem (Bestmann, Pommerendzorf), niem. par. Ostpreussen 1790 t. kpt. W. Pfeiffer do Genui z węglem (Behnke i S., kolej nadw.), duń. par. Farö 277 t. kpt. W. Nielsen do Aarhus z próżnymi beczkami (Bergenske, Legan), niem. par. Edith Schröder 333 t. kpt. H. Daniels do Kopenhagi z węglem (Berg., wolna strefa), niem. par. Gustav 356 t. kpt. Diemann do Londynu z drzewem (Berg., b. port. ces.), ang. par. Anglos 782 t. kpt. G. Nesgitt do Boxipess z drzewem (Danz. Schiff. K., trójpale Holmu), duń. par. Katholm 877 t. kpt. P. Petersen do Manchesteru z drzewem i towarem (Reinhold, b. p. c.), fiński par. Bora VIII. 3437 t. kpt. A. Fung do Abo z towarem (Bergenske, Wisłouście), niem. par. St. Jürgen 343 t. kpt. A. Mayer do Rygi z towarem (Len-

Bank Polski płacił dnia 16 stycznia za:
guldeny gdańskie 172,23
dolary amerykańskie 8,85—8,84
funty szterlingów 43,08
franki szwajcarskie 170,86
franki francuskie 34,71
marki niemieckie 711,07

Eksport przez Gdańsk i Gdynię 10 stycznia 1929 roku.

Przeładowano w Gdańsku węgla 763 wag. 14232 tonn
Przeładowano w Gdyni węgla 304 wag. 5537 tonn
Przeładowano w Tczewie węgla — wag. — tonn
W Gdańsku ładowano węgiel na 16 statk.
W Gdyni 9 „
W Tczewie — „
Towarów masowych ładowano w Gdańsku
zboża 39 wag.
cukru 29 „
drzewa 68 „
i innych towarów 17 „

ZBOŻE NA RYNKU GDAŃSKIM.

Gdańsk, dnia 3. I. 1929 r.

Notowano w guldenach gdańskich

Pszonica 24,50
Pszonica biała 23,50
Żyto 20,75
Jęczmień 23,50—21,50
Jęczmień pastewny 21,00—21,35
Owies 13,00—18,50
Ospa pszenna gruba 17,00—13,50
żytnia 18,00—16,25
oczyszczona —
Groch drobny 24,00—30,00
„ Viktorja 31,00—42,00
„ zielony 33,00—33,00
Rzepak 24,00—26,00
Wyka 22,00—23,00
Peluska 22,00—23,00

Ubiój bydła w Gdańsku.

Sprawozdanie urzędowe z 15. I. 1929 r.

Ceny za 50 kg. żywej wagi.

Bydło: woly tuczone najwyższej wartości 48—50 mięsne, młodsze i starsze 40—41 średnio odżywiane — mało odżywiane — Buhaje tuczone najwyższej wartości 45—46, mięsne, młodsze i starsze 36—39 średnio odżywiane 29—30, mało odżywiane — Jąłówki i krowy, jąłówki tuczone i krowy najwyższej wartości 40—42, jąłówki i krowy mięsne, 28—31, krowy średnio odżywiane 20—22, krowy mało odżyw. — 18. bydło młode — Cielęta, najlepsze cielęta do chowu 70—80, dobre cielęta do chowu 60—70, dobre cielęta od matki 30—35, średnie cielęta od matki — Owce, jagnięta i młodsze barany do chowu 40—43, mięsne owce i barany 34—36, średnio odżywiane owce i barany — Świnie tłuste ponad 300 kg żywej wagi 68—59, świnie pełno-mięsne ponad 240 kg. żywej wagi 56—57, mięsne od 200—240 kg. żywej wagi 58—54, świnie poniżej 160—200 kg. żywej wagi 51—52, maciory 50—55.

Makulaturę (stare gazety) w większej ilości

ma do oddania

Administracja „GAZETY GDAŃSKIEJ”.

czat, kol. nadw.), duń. par. Magnus 781 t. kpt. J. Nielsen do Havru z drzewem i tow. (Reigh., kan. port.), gd. par. Peter von Danzig 492 t. kpt. H. Heiss do Królówca z tow. (Reinhold, Russenhof), szw. par. Sundsborg 829 t. kpt. Bjoerresson do Malmö z węglem (Reinhold, Alldag), szw. par. Nordöst 629 t. kpt. A. Winberg do Göteborga z węglem (Behnke i Sieg, Alldag), niem. par. Pylades 383 t. kpt. D. Vorwerk do Bremy próżny (Wolff, Altenseepack-heft), niem. par. Gunther 884 t. kpt. N. Michael-sen do Szczecina z cukrem (Voigt, kan. port.), szw. par. Larus 448 t. kpt. J. Fesell do Malmö z cukrem (Behnke i Sieg, Russenhof), szw. p. Aurania 746 t. kpt. Jonasson do Raa z drzewem (Shaw Lovell, Berg. Stroheideich), niem. par. Erika Schönmann 722 t. kpt. P. Schubert do Szczecina z drzewem (Nord. Schiff. A. G.).

13 stycznia: niam. par. Toreador 387 t. kpt. Gieschen do Gefle z węglem (R. Als, b. port. ces.), duń. par. Niels Ebbesen 382 t. G. Lepper do Kopenhagi z pocztą i pasażerami (Reinhold, kan. port.), szw. par. Solfrid 279 t. kpt. A. Sjedin do Fredriksstadu z węglem (Rudolf Als, Pommerendzorf), isk. par. Smut 892 t. kpt. J. Söderström do Helsingforsu z węglem (Polsko-Skand., b. port. ces.).

14 stycznia: duń. par. Wm. Th. Mallin 1225 t. kpt. Hansen do Kopenhagi z węglem (Reinh., wolna strefa).

DOWÓZ DO GDAŃSKA

w dniu 15. I. 1929.

	wag.	ton.
Pszonica	—	15
Żyto	84	511
Jęczmień	1	15
Owies	5	70
Rośliny strączkowe	1	11
Ospa i makuchy	1	5
Nasiona	—	—

Gielda warszawska

dnia 15 stycznia

Papiery Państwowe i obligacje
4-proc. poz. inwest. 112,50 113,00 112,75
5-proc. poz. premj. dol. 103,50 104,40 104,00
5-proc. poz. kon. 000,00 000,00 067,00
10-proc. poz. kol. 000,00 000,00 102,50
5-proc. poz. kol. konw. 000,00 000,00 069,00

Akcje w złotych:

Bank Polski 192,00—191,00
Bank Dyskontowy 137,00—138,00
Bank Zw. Sp. Zarob. 83,00—00,00
Firley 00,00—55,00
W. T. Węgla 100,00—09,50
Nobel 23,00—24,00
Cegielski 00,00—43,50
Lilpop 00,00—38,25
M. W. 00,00—38,00
Ostrowieckie Zakłady 00,00—098,00
Starachowice 00,00—39,00

Plody Rolnicze

Zboża i nasiona olejiste za 1000 kg
reszta za 100 kg.

Berlin, dnia 15 stycznia 1929.

Pszonica marchijska 213,00—203,00
marzec 25,50—22,50
maj 23,25—21,50
lipiec 21,75—21,00

Tendencja dla pszenicy ustalona.

Żyto marchijskie 207,00—205,00
marzec 00,00—224,50
maj 00,00—235,25
lipiec 00,00—234,50

Tendencja dla żyta ustalona.

Jęczmień browarny 218,00—236,00
Jęczmień pastewny i prze-mysłowy 192,00—200,00

Tendencja dla jęczmienia spokojna.

Owies marchijski 193,00—205,00
marzec 00,00—033,00
maj 00,00—233,00
lipiec 00,00—288,00

Tendencja dla owsa spokojna.

Kukurydza loco 230,00—231,00
Tendencja dla kukurydzy mocna.

Maka pszenna 25,50—28,50
Tendencja dla pszenicy spokojna.

Maka żytnia 26,25—23,25
Tendencja spokojna.

Otręby pszenne 14,25—14,75
Otręby żytnie 14,50—14,75

Groch Viktorja 40,00—46,00
Rzepak 000,00—000,00

Wyka 26,00—28,00
Makuch rzepakowy 19,00—20,30

Makuch iniany 25,00—25,20
Wytłoki suszone 13,20—13,70

Srót Soja 22,00—22,40
Płatki ziemniaczane 18,50—19,20

Stan wody w Wiśle dnia 16. I. rano:

Zawichost 1.13, Warszawa 1.53, Plock 1.07, Toruń 1.70, Fordon 1.95, Chełmno 1.54, Grudziądz 1.60, Korzeniewo 1.31, Piskio 1.16, Tczew 1.34, Einlage 2.20, Schlovenhorst 2.30.

Stadttheater Danzig

Donnerstag, den 17. Januar, abends 7 1/2 Uhr:
(Dauerkarten Serie III — Preise B Oper)

„Die Herzogin von Chicago“

Freitag, den 18. Januar, abends 7 1/2 Uhr:
(Dauerkarten Serie IV) Preise B (Schauspiel)

„Die Zarin“

Sonnabend, den 19. Januar, nachm. 3 Uhr: (Kleine Preise!)

„Die Himmelsreise“

Abends 7 1/2 Uhr (Dauerkarten haben keine Gültigkeit!)
Preise B (Schauspiel)

„Finden Sie, dass Constance sich richtig verhält?“

Sonntag, den 20. Januar, nachm. 3 Uhr (Kleine Preise!)

„Die Himmelsreise“

Abends 7 1/2 Uhr (Dauerkarten haben keine Gültigkeit!)
Preise B (Oper). Zum 1. Male!

„Der Arzt wider Willen“

Komische Oper nach der Moliereschen Komödie von
Julius Kariyer und Michel Carré. Musik von Charles
Gounod. Übersetzt und für die deutsche Bühne be-
arbeitet von E. N. von Reznicek.

Montag, den 21. Januar, abends 7 1/2 Uhr:
(Preise B (Oper). Dauerkarten Serie I)

„Die Herzogin von Chicago“

Chorzy na cukrzyce

otrzymają bezpłatnie pouczającą broszurę nr. 10. (34115)
Dr. Gebhard & Sp., Gdańsk.

Przyjdź osobiście

albo nadesłany charakter pisma swój lub zaintereso-
wanej osoby. Zakomunikuj imię, rok i miesiąc u-
rodzenia, kawaler, żonaty, wdowiec, ilość osób
najbliższej rodziny, a otrzymasz szczegółową ana-
lizę charakteru, określenie zalet, wad, zdolności
i przeznaczenia. Odpowiedzi na szereg zadane
pytań. ak również horoskop słynnego medium
M. le Evigny — bezinteresownie. — Leczenie pokrycie
kosztów ogłoszeń, wydań pocztowych i kance-
laryjnych załączaj: zł 2. (można w znaczku poczt. wysłać). Osobiście
przyjmie: 12-7. Protokół, odczyty, p. dzi. kowania nawiązywać
osób słoty. Warszawa. Psycho-Gratolog Szyller - Szkolnik.
Redakcja „Swift”. Nowowiejska 2. m. 6. (1581)

Obwieszczenie.

Dla utrzymania oraz budowy dróg powiatowych
na rok 1929/30 potrzebną jest dostawa niżej podanego
materiału: (1483)

L. p.	Nazwa drogi	Ilość mtr. ³			
		kamie- nia pol- nego	bru- ków ca	żwi- ru	pia- sku
1	Kostrzyn-Toruń	1960	—	937	360
2	Matwy-Chelmce-Radziejów	530	280	700	280
3	Strzelno-Nowy-Krzy- wekolano	900	120	568	120
4	Strzelno-Kruszwica	248	—	390	—
5	Kruszwica-Młyn	1106	—	372	—
6	Kruszwica-Wolawpowska	495	—	328	—
7	Chelmce-Karsk	132	—	122	—
8	Strzelno-Łobieszko	—	—	300	—
9	Kuśnierz-Wileczyn	—	100	176	120
10	Ostrowo-Witowice	1800	—	515	1570
11	Nożyszyn-Siedlino	3321	—	1113	2378

Oferty zamknięte na powyższy wymieniony materiał
względnie częściowo ilości loko budowy lub wagon za-
ładowania nadesłać należy do dnia 20 stycznia br. do
Powiatowego Urzędu Budownictwa w Strzelnie.

Otwarcie ofert nastąpi w dniu 21 stycznia br., o go-
dzinie 9 rano w obecności reflektantów.

Strzelno, dnia 14 stycznia 1929 r.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego:

(—) Baranowski.

Licytacja drzewa.

Z lasu proboszczewskiego Wieszki

sprzeda się w drodze licytacji za natych-
miastową zapłatą w **poniedziałek, dnia
28 stycznia 1929 r.** od godziny 9 pocz. wszy
w lokalu p. Wnuka w Paterku

ca. 475 m³ budulku od I. do IV. kl.

ca. 100 mp. szczap sosnowych

ca. 200 mp. łupan. pieńków opałowych
i ca. 200 kupek gałęzi sosnowych.

(1521)

Zarząd leśny Wieszki.

Sprzedajemy stale wagonowo

szczapy sosnowe

suche, zdrowe po zł 20. — oraz

wałki sosnowe

suche, z rowe, po zł 12. — za mtr. prze-trzeny, franko
wagon Ostromecko.

(1155)

Zarząd Dóbr Ostromecko.

Magistrat miasta Swiecia

rozpisuje

konkurs na posadę

registratora.

Posada jest do objęcia zaraz wzgl. od 1 lutego rb.
Reflektuje się tylko na silę z dłuższą praktyką.
Pobory według grupy XIII z możliwością osiągnię-
cia grupy XI. Inwalidzi wojenni mają pierwszeń-
stwo. Zgłoszenia z odpisami świadectw, poświad-
czeniem obywatelstwa polskiego i życiorysem
należy przesiać do dnia 23 bm.

(1560)

Burmistrz.

Panienka do bufetu

zafana, będąca w stanie samodzielnie pracować, wła-
dająca językiem polskim i niemieckim w słowie i piśmie,
poszukiwana od 1 lutego 29 r. Oferty w języku
polskim i niem., z życiorysem, odpisami świadectw,
fotografii oraz z podaniem wieku i wymaganej pensji
skierować do firmy:

Rommel, Kawiarnia i Cukiernia, Inowrocław,
ul. Król. Jadwigi 16, skrytka pocztowa 20. (1565)

Rutynowanej stenotypistki

obeznanej dokładnie w sprawach notarialnych
poszukuje natychmiast

Dr. Manstein-Henner, adwokat i notariusz
w Kcyni. (1592)

Konkurs

na posadę

kontrolera Komunalnej Kasy Oszczędności

powiatu Mogileńskiego.

Do posady tej przywiązane są pobory według
IX, wzgl. VIII grupy plac funkcyjaryjusz państw.
z 150% dodatkiem k. munalnym.

Warunki: a) średnie wykształcenie handlowe,
b) co najmniej 3-letnia praktyka kasowo-rachunkowa,
c) obywatelstwo polskie, d) nieprzekroczony 40 rok
życia.

Podania wraz z uwierzytelnionymi od isami
świadectw i własnoręcznie napisanym życiorysem
należy składać na ręce niżej podpisanego do 25 sty-
cznia 1929 r.

Podania nieuwzględnione pozostaną bez odpo-
wiedzi (1591)

Mogilno, dnia 14 stycznia 1929 r.

Naczelnik Zarządu

(—) Wacław Stępniewski

Starosta Powiatowy.

Zarząd Szpitala Powiatowego w Gniewie
n/Wisłą (Pomorze) rozpisuje

konkurs na posadę pielęgniarza

do tutejszego Szpitala Powiatowego, dobrze ob-
znanego z pielęgowaniem chorych i pracującego już dłuższy
czas na oddziałach chirurgicznych i wewnętrznych.

Do zgłoszeń które winny zawierać wysokość wy-
nagrodzenia, należy dołączyć własnoręcznie napisany
życiorys i odpisy świadectw.

Objęcie posady nastąpić może zaraz względnie od
1 go lutego r. b.

Oferty nieuwzględnione pozostaną bez odpowiedzi.

(1484)

Zarząd Szpitala Powiatowego.

Kancelaria adwokatów Morawskiego i Dr. Duleby

w Bydgoszczy

przyjmie od 1-go lutego b. r. rutynowanego,
samodzielnego (1543)

sekretarza adwokackiego.

Pcszukujemy zaraz

bieglej stenotypistki

polsko-niemieckiej. Zgłoszenia uprasza (1564)

Bank Kwilecki Potocki i S-ka Sp. Akc.

Oddział w Inowrocławiu.

Spółdzielnia 8 p. strzelców konnych w Chelmnie

poszukuje sklepowego

Wymagana kaucja do 2000 zł. Pensja 150 zł
i 3/10% od obrotu. Kawaler wolne mieszkanie. Zgło-
szenia z odpisami świadectw natychmiast. (1578)

Młodszy zbożowiec

z znajomością księgowości, potrzebny zaraz do eksp-
dycji w naszym młynie. Zgłoszenia z odpisami świa-
dectw, referencji i podaniem warunków przyjmują

Górne Młyny - Zwoliński i Gronwald
(1485) Grudziądz.

Badź roztropny!

Przyjemne ognisko domo-
we zaoszczędza dużo pienie-
dzy. W moim składzie znaj-
dziesz (1596)

doskonałe meble
w największym wyborze i po
rzeczywiście niskich cenach.

Com mebli A. Fensclau

Gdańsk-Danzig

Altst.-Graben nr. 35.

Motor

benzynowy

stacjon. około 30 P. S. na

spedaż. (58)

Friedrich Dörge,

Gdańsk-Danzig,

Messegeleände.

Która z nauczycielek u-
dzieli czynnej za-
wodowo młodej pani w
godzinach wieczornych
lekcji języka polskie-
go? Of. z podaniem ceny
pod „57” do Gaz. Gd. (57)

Naftę

w najlepszym gatunku w
cenie groszy 55 za litr
oddaje (32489)

Jan Kapczyński

Toruń,

ul. Szczytna 13

i Szeroka 13

dalej polecam po cenach

zniżonych

mydło

proszki

szczotki

świece

sody

wszelkie artykuły do do-
mowego użytku.

Potrzebny zaraz (1503)

gorzelnicy

samojny, znalazę się na dwuko-
łumowym aparacie odpowim.
Zgł. z p. danem pensji i odpisem
świadectw nadesłać do

Maj. Kapina p. Welherowo.

Zajęcie

duże do 10 funtów wagi

7,50 zł sztukę póki zapas

starczy (1478)

Czesław Piltz, Bydgoszcz,

Plac Teatralny.

OGŁOSZENIA DROBNE.

SPRZEDAŻ

Baczność

panowie doktorzy wetery-
narze lub inni, Jest na
sprzedaż willa i piętrowa
nowsza z większym ogro-
dem owocowo-warzywnym
wraz z ogrodnictwem w
ogrodzie staw zarybiony,
przytem 25 morg. ziemi
pszczonno-buraczanej w du-
żej wsi alla miasteczko
gdzie kościół, szkoły urzę-
dy, stacja kolejowa i t. p.
Sprzedam za 45.000 zł
wplaty 30.000 lub też wy-
dzierżawię. pół godziny ko-
leja od dużego miasta.
Zgłoszenia biuro Pogoń
Bydgoszcz, Dworcowa 80,
telefon 1815.

Sprzedam

gospodarstwo 150 mg.
prywatne, 15 minut od
stacji kolejowej i kościel-
nei wsi, dobra ziemia z
kompletnym żywym i
martwym inwentarzem,
cena 85.000 zł, wplatą około
60.000 zł. Struensee Fran-
ciszek, Świecie n/W.,
Mały rynek 4, 11 ptr. 1425

Mieczarnia

parowa, jedyna w mieście
na Pomorzu, obrót ca.
2000 ltr. dziennie, z po-
wodu choroby właścicieli
natychmiast sprzedam. —
Cena i wplatą według
ugody. Kramkowski,
Nowe, Rynek 31. (1579)

Hotel

i restauracja sprzedam z
powodu starości, pier-
wszorządny hotel na miej-
scu z wielką salą teatral-
ną i mniejszą do zebrań
blisko stacji, w centrum
masta, 1/2 godz. od Gdyni,
świetna przyszłość,
wplatą podług ugdy,
Kreuslinga, Wejherowo.
1423

Z powodu

założenia innego przed-
siębiorstwa sprzedam na-
tychmiast jezioro 70 morg.
dobre rybne do tego 4
morgi dobrej łąki, razem
cena 8000 zł, wplaty 2000
zł. Józef Kneba, Stara
Kiszewa pow. Kościerz-
na (Pomorze). (1422)

3 dochodowe

domy przy wplatce 15.000,
45.000, 60.000 zł. na sprze-
daż Grundtko, Byd-
goszcz, Śniadeckich 33,
narożnik Dworcowej.
1580

Skład

obuwia w rynku małym
mieście okazjnie sprze-
da „Rolpol”, Bydgoszcz,
Gamma 2. F744

Rzeźnictwo

w Inowrocławiu z zape-
dem elektrycznym, mieszk-
aniem sprzedam. Gozi-
mirski, Inowrocław, Mi-
kołaja 3c. (1563)

Gości. ce

oberża, skład kol-
onialny, sala do zabaw,
pełna koncesja, przytem
40 morg. ziemi dobrej, in-
wentarz żywy i martwy
kompletny korzystnie do
nabycia. Oberża, kolon-
jalka, sala do zabaw, peł-
na koncesja, do tego 35
morg. ziemi buraczanej z
kompletnym inwentarzem
żywym i martwym oka-
zujnie do nabycia. Biuro
Pogoń w Bydgoszczy,
Dworcowa 80, tel. 1815.

POSADY

WOLNE

Chcesz

otrzymać posadę? Musisz
ukończyć kursy fachowe,
korespondencyjne profes-
sora Sel ułowicza, Warsza-
wa, Żerawia 42. Kursy wy-
uczają listownie: buchal-
terji, rachunkowości ku-
pieckiej, korespondencji
handlowej, stenografji,
nauki handlu, prawa, ka-
ligracji, pisania na ma-
szynach, towaroznawstwa,
angielskiego, francuskie-
go, niemieckiego, pisowni
oraz gramatyki polskiej.
Po ukończeniu świade-
ctwo. Żądajcie prospek-
tów. 14

Kowal

maszynista i wóldarz e-
nergetyczny z silnym zacię-
ciem potrzebni od 1 4.
br. na 1000 morg. majątek.
Zgł. do Majętności i Ostro-
wek, p. Jastrzębiec. (F725)

2 dzielnych

stolarzy na stałą pracę
poszukuje Ostrowski
mistrz stolarski, Wiele,
pow. Chojnice. (1532)

Poszukuje

niewiasty w średnim wie-
ku do bufetu restauracy-
nego, także panienki do
obsługi gości. Hotel War-
szawski, Wąbrzeźno. (1572)

Poszukuje

pomoenika fryzjerskiego
i fryzjerkę zaraz lub od
1. II. 29. Stoiński, Świe-
cie n. W., Rynek 11. (1574)

Piekarza

samodzielnego czeladnika
przyjmie zaraz Młyn Pa-
rowy, Kcynia. (F650)

Bufetowa

młodsza i starsza do cu-
kierni potrzebna zaraz.
Uwzględnia się panie do-
brze polecane z uczciwych
domów. Odpisy świadectw
oraz podanie referencji i
warunków przy wolnem
utrzymaniu i mieszkaniu
do „Wielkopolska”, Gru-
dziądz. (1488)

Ogrodnik

potrzebny od 1. II. 29.
samotny na stół. Zgł. z
dpisami świadectw, Ka-
wecin p. krupocin stacja
kolejowa Bukowiec. (F717)

Przy'muje

się zdolnych frezerów,
wiertaczy i wyszkolonych
tokarzy. Zgłaszać można
się codziennie od godz.
7-mej rano do godz. 1-szej
w południe. Fabryka sy-
gnatów kolejowych C. Fie-
brandt i Ska, Sp. z o. o.
Bydgoszcz 4. (1544)

Potrzebna

od 1. II. wykwalifikowana
kucharka, umiejąca goto-
wać, piec i wszelką w ten
zakres wchodzącą pracę na
majątek. Zgłosz. Płowetek
p. Jabłonowo (Pomorze).

Starszego

szofera któryby zarazem
obrobił 10 morgowe go-
spodarstwo na stałe po-
trzebny Wiadomość Mo-
enda, Rynarzewo, tel. 14
F712

Szofer

z dobrimi świadectwami
potrzebny zaraz. Dr.
Truszczyński Strzelno.
1521

Fryzjerski

pomoenik potrzebny.
Błaszczak, Bydgoszcz, ul.
Dworcowa 18d. F663

Piekarz

młodszy poszukuje za-
raz. Zgł. piśmienne przy-
jmuje Jan Angowski,
mistrz piekarski Chylon-
ja p. Gdynia. (1509)

DZIERZAWY

Dzierżawa